

Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad
voor en over het notariaat

editie 12 | december 2010 | jaargang 10

*Rondetafelgesprek
over het vak*

8

*'Edelweissroute'
afgesloten*

14

*Opnieuw discussie
over onderfd kind*

26

Digitalisering in het notariaat

Blik op de toekomst

KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Sdu UITGEVERS

Een gift vandaag is morgen een redding

Een noodbericht komt altijd onverwachts en vraagt om directe actie. Jaarlijks brengen de professionele vrijwilligers van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij meer dan 3.000 schipbreukelingen in veilige haven. De exploitatiekosten van de KNRM worden volledig gedekt door vrijwillige bijdragen.

Steun de redders

Want zij moeten veilig de zee op kunnen als mensen in nood verkeren. Donaties, schenkingen en nalatenschappen vormen de financiële basis voor de KNRM. Giften worden direct besteed aan het reddingwerk. Fondsen op naam, periodieke schenkingen en nalatenschappen kunnen in overleg een specifieke bestemming krijgen, waarbij naamgeving van reddingboten tot de mogelijkheden behoort.

De KNRM is vrijgesteld van successie- en schenkingsrecht.

T 0255 54 84 54 • info@knrm.nl

Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij

WWW.KNRM.NL

Een accountant die u scherp houdt.

Kwaliteit en integriteit. Ze zijn cruciaal voor u als notaris-kantoor. Maar als de marktsituatie is zoals nu, hebt u meer nodig. Inzicht in cijfers. Oog voor kansen in de markt. Grip op het rendement. Kortom, een accountant die u scherp houdt. Bij Van Ree Accountants begrijpen we dat. We hebben ervaring als accountant van notaris-kantoren.

Behalve onbetwiste betrouwbaarheid bieden we ook adequate ondersteuning. Van jaarrekening tot financiering. Van fiscaal advies tot bedrijfswaarderingen. Van managementinformatie tot salarisadministratie. Wat u vooral zult waarderen, is onze frisse kijk op uw cijfers. Maak een afspraak voor een persoonlijke kennismaking!

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP CIJFERS.

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DOORN | GELDERMALSEN

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

WWW.VANREEACC.NL

Leergang Executive

Op 18, 25 maart en 8 april 2011 vindt onder verantwoordelijkheid van NOVEX de 'Leergang Executive' plaats. U wordt van harte uitgenodigd om aan deze leergang deel te nemen.

NOVEX stelt zich onder andere ten doel de vakbekwaamheid van executeurs en een professionele taakuitoefening door executeurs te bevorderen. Voor informatie over NOVEX zie www.executeur.nl.

De 'Leergang Executive' is bestemd voor diegenen die professioneel als executeur werkzaam zijn en die hun kennis en kunde verder willen ontwikkelen.

Op de leergang worden theoretische en praktische aspecten van executive behandeld. Tevens vindt er een introductie met nalatenschapsmediation plaats. De groep bestaat maximaal uit 35 deelnemers om de interactie te bevorderen. Nadat de deelnemer deze leergang heeft afgerond, staat het lidmaatschap van NOVEX open.

Aanmelding

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.executeur.nl

Informatie

Voor vragen of informatie over de mogelijkheid om aan de leergang deel te nemen:

Mevrouw mr. A. Rookmaker info@executeur.nl
020-3882928

Kosten voor de leergang: € 2.100,-

(excl. btw, inclusief lunch, borrel en studiemateriaal).

In het kader van de permanente educatie zijn punten aangevraagd bij KNB, EPN en FB.

De leergang vindt plaats in Utrecht op:

vrijdag 18 maart, vrijdag 25 maart &
vrijdag 8 april van 9.30 tot 17.00 uur

Docenten

De heer O.A. Balkenende
directeur Obelisk Boedelbeheer.

De heer mr. J.D.H. van Ewijk
estate planner bij Van Ewijk Estate Planning te Bussum.

Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
notaris bij Van Heeswijk Notarissen te Rotterdam, hoogleraar familievermogensrecht aan de Universiteit van Leiden, raadsheer-plaatsvervanger hof Den Bosch.

Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
Nijenhuis Nalatenschaps Planning en Adviezen.

De heer prof. dr. B.M.E.M. Schols
hoogleraar Successierecht en Belastingen van rechtsverkeer aan de Radboud Universiteit Nijmegen, tevens vennoot bij ScholsBurgerhartSchols estate planning.

De heer mr. F. Schonewille
mediator verbonden aan Hoefnagels Familie Mediation en universitair docent en onderzoeker aan de Universiteit van Utrecht.

De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé
Vennoot bij FBN juristen en hoogleraar notariële belastingen aan de Universiteit van Amsterdam, tevens voorzitter van NOVEX.

8 'Je bent instrument én dienstverlener'

In 2001 organiseerde *Notariaat Magazine* een rondetafelgesprek met als onderwerp het notariaat in 2010. Inmiddels is het tien jaar verder en staan we op de drempel van 2011. Tijd om de stand van zaken op te maken en vooruit te blikken richting 2020.

14 'Edelweissroute' afgesloten

Om belastingontduiking via een Zwitserse notaris te voorkomen, moeten vanaf 2012 alle erfgenamen de aangifte erfbelasting ondertekenen. Dat leidt tot meer werk voor de executeur en hogere kosten voor de erfgenaam. En tot onduidelijkheden. 'De wet moet veranderd worden. Dit kan zo niet blijven.'

Beroeps- en praktijkuitoefening

- 34 Column Geertjan Sarneel
- 34 Digitalisering bibliotheek, een logische stap
- 36 Hoorcolleges Flexibilisering BV-recht
- 36 Juiste gegevens in Fikkert's
- 36 Arbitrageclausule in overeenkomsten
- 37 Advies onderwijsprogramma beroepsopleiding klaar
- 37 Wettelijk minimum(jeugd)loon per 1 januari 2011
- 37 PAO-intensief cursussen te Curaçao
- 38 Ontwikkelassessment niet meer verplicht
- 38 Reglement royementen: voorbereiding in volle gang
- 39 Tweede vestiging solitair kantoor

Verder in dit nummer

- 12 SNPF vindt korten onrechtvaardig
- 16 Partnerruil
- 19 De auditor: Bart Taselaar
- 22 Hoe ziet de digitale toekomst eruit?
- 24 Stelling: Decemberdrukte is een mythe?
- 30 De betrokken notaris: Tinus Gaikema
- 33 Opinie
- 40 Tuchtrecht
- 42 Personalialia
- 42 Kanocolumn

'Als notaris kun je dan altijd tegen de erfgenamen zeggen: "Het onterfde kind blijft zijn recht houden".'

20 Nieuwe regels vastgoedlichamen

Vanaf 1 januari wordt sneller dan voorheen aangenomen dat een BV een vastgoedlichaam is. Deze ingrijpende wijziging vraagt om extra alertheid van de notaris.

26 Botsende belangen rondom de legitimaris

Sinds de notaris het onterfde kind niet meer hoeft te informeren over zijn rechtspositie is er discussie over deze richtlijn. Vooral omdat die de kern raakt van de notariële dienstverlening.

OP DE COVER

Roland Hameeteman, directeur e-office, en een van de sprekers op het congres 'De Digitale Toekomst van het notariaat' (zie ook pagina 22).

Notariaat Magazine
editie 12, december 2010

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.400 notarissen en 2.100 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuu.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111
fax: 070 3621749

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Gertjan Laan (redacteur) Clemens van Gessel (correctie), Astrid Lorieux (secretariaat)
Telefoon 070 3307170, e-mail nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Lex van Almelo, Wilma van Hoeflaken, Bouke Hovink, Annet Huysier, Roel Ottow, Henk Sasse, Jolanda aan de Stegge, Arnoud Veilbrief, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Nick van Buitenen, Kees Louwerens, Maarten Meijer (voorzitter), Ariën Nielsen, Nora van Oostrom-Streep, Dorine Oudhof, Robert Dortmundt en Teska van Vuren

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: DeltaHage
grafische dienstverlening, Den Haag

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 95,75 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Advertentie-acquisitie: Sales & Services,
Gerrit Kulsdom Postbus 2317, 1620 EH Hoorn
telefoon: 0229 211211, fax: 0229 270404
e-mail: sms@wxs.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

D66 zet in op huwelijkse voorwaarden

Het is D66 wel degelijk menens met de huwelijkse voorwaarden. Als Teeven het idee niet overneemt, dan zal D66 zelf een initiatiefvoorstel indienen, aldus woordvoerder Gerard Schouw. De KNB voelt echter meer voor het oorspronkelijke wetsvoorstel om het huwelijksvermogensrecht te moderniseren.

Hoewel het niet meer dan een terloopse opmerking was tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van Veiligheid en Justitie, is het D66 wel degelijk menens om de huwelijkse voorwaarden als basis te nemen in plaats van gemeenschap van goederen. Schouw: 'D66 wil

zelfs een initiatiefvoorstel indienen wanneer staatssecretaris Teeven ons idee niet snel genoeg omarmt.'

SENAAT

De KNB voelt veel meer voor de oorspronkelijke versie van het wetsvoorstel om het huwelijksvermogensrecht te moderniseren (28.867). Dat voorstel wacht nu in de Eerste Kamer op de parlementaire afhandeling. Volgens het voorstel zouden aanbrenghen, erfrechtelijke verkrijgingen en giften van rechtswege buiten de gemeenschap blijven. 'Dat wetsvoorstel sluit beter aan bij wat de praktijk wil dan het voorstel van D66', zegt Geertjan Sarneel,

Dat wetsvoorstel sluit beter aan bij wat de praktijk wil dan het voorstel van D66

voorzitter van de KNB. Gaandeweg de behandeling van 28.867 zijn echter de voorgestelde beperkingen van de omvang van de gemeenschap van goederen gesneuveld, onder meer door het amendement-Anker (28.867, nr. 15). Sarneel: 'De KNB ziet daarom liever dat Schouw zijn collega's in de senaat weet te bewegen om het amendement-Anker ongedaan te maken.'

ICT thema KNB Innovatieprijs 2011

In 2009 heeft de KNB de Innovatieprijs geïntroduceerd, die tweejaarlijks wordt uitgereikt. De prijs stelt telkens een ander thema centraal waar innovatie gewenst is of waar innovatie grote invloed heeft gehad. Ditmaal is dat innovatie op ICT-gebied. De prijs wordt uitgereikt tijdens de algemene ledenvergadering op 19 april 2011.

De opmars van ICT heeft grote gevolgen voor het notariaat. We zijn efficiënter en effectiever gaan werken. Daarnaast beïnvloedt ICT in toenemende mate de communicatie met cliënten/externen. Door de nieuwe digitale mogelijkheden zullen nieuwe vormen van dienstverlening ontstaan.

INSPIRATIE

De positie van het notariaat kan worden versterkt en uitgebouwd door ICT op een slimme manier in te zetten. Sommige innovaties lenen zich voor toepassing door het gehele notariaat (zoals ECH), andere uitsluitend voor toepassing door een kantoor. Voorbeelden van innovatieve toepassingen van ICT kunnen anderen inspireren en het notariaat verder helpen zich te ontwikkelen. Daarom zal de

KNB Innovatieprijs 2011 worden uitgereikt aan het kantoor dat het meest innovatief gebruik maakt van de digitale mogelijkheden zonder aan de ethiek van het beroep te kort te doen.

JURY

Meindert Krans, notaris te Rotterdam en lid van de ICT Denktank en Bert Mulder, lector informatie, technologie en samenleving aan de Haagse Hogeschool nemen zitting in de jury. Neelie Kroes, Eurocommissaris ICT & Telecom, is hiervoor benaderd.

NOMINATIE

Kent u een kantoor dat een succesvol ICT-beleid hanteert? Of werkt u bij een dergelijk kantoor? Laat het ons weten en nomineer dit kantoor! Dit kan vóór 15 maart 2011. De nominatie met (korte) motivering kunt u richten aan de KNB, t.a.v. Caroline van Kordelaar of per e-mail naar c.vankordelaar@knbnl.nl. Meer informatie vindt u op het NotarisNet.

De KNB Innovatieprijs 2011 zal worden uitgereikt aan het kantoor dat het meest innovatief gebruik maakt van de digitale mogelijkheden zonder aan de ethiek van het beroep te kort te doen.

Duur foutje Postcode Loterij

Edwin Mascini (61) is notaris bij Roeda Mascini Smit Netwerk Notarissen in Velsen-Zuid en al zo'n tien jaar een BN'er (Bekende Notaris) bij het tv-programma *Nationale Postcode Loterij Miljoenenjacht* van RTL4. In de aflevering van zondag 21 november maakte de Postcode Loterij een duur 'foutje'. Edwin Mascini was getuige en dus ging *Notariaat Magazine* bij hem te rade.

Hoe bent u bij dit programma betrokken geraakt?

'Destijds ben ik benaderd door Endemol of ik mee wilde werken aan een programma voor de Nationale Postcode Loterij. Omdat het voor notarissen gebruikelijke werkzaamheden op basis van de Wet op de Kansspelen zijn, reageerde ik positief. Voor goede doelen doe je immers wat je kunt. Ik doe het inmiddels al tien jaar.'

Wat is uw rol precies?

'Ik voer de notariële taken uit in en om het programma. Controleer het spelverloop tijdens de opnames in de studio. Er worden wekelijks vijfhonderd deelnemers uitgenodigd die in principe allemaal kans maken op een veelvoud aan prijzen. Het spelverloop is erg divers. Bij de lichtste vorm van twijfel doen de programmamakers en de vertegenwoordiging van de Loterij een beroep op mijn oordeel. Dat kan gaan van "Wie drukte er het eerst op een knop?" tot "Wat te doen bij een computerverstoring of ander technisch mankement?" Maar ik mag me vooral bezighouden met het vullen en verzegelen van de 26 geldkoffers van het eindspel.'

Wat ging er nou precies mis 21 november?

'Wat de trekking betreft niets. Er was een duidelijke winnaar met koffer nummer 3 ergens in Nederland. Door een ongelukkige communicatie tussen twee medewerkers van de Loterij is niet het juiste winnende koffer nummer in de studio doorgegeven en werd de cameraploeg naar iemand met koffer nummer 2 gestuurd. Die gelukkige meneer kreeg live ten overstaan van twee miljoen televisiekijkers 460.000 euro uitgereikt.'

Welke acties heeft de Loterij ondernomen?

'De meneer aan wie de prijs ten onrechte werd toegewezen, mag het bedrag gewoon houden. Het is de eerste keer dat dit incident zich voordoet. Ik verwacht dan ook dat de Loterij hier binnenkort overleg over zal hebben en dat er zal worden gekeken naar de rol die de notaris kan spelen ter voorkoming van dit soort incidenten.'

Brochure 'Peer review in het notariaat'

Op dinsdag 30 november organiseerde de KNB een minisymposium naar aanleiding van de nieuwe brochure 'Peer review in het notariaat'. Tijdens dit symposium overhandigde de voorzitter van de KNB, Geertjan Sarneel, de brochure aan de directeur Rechtsbestel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, Just Stam.

In de brochure staat informatie over de achtergrond van de peer review en hoe een peer review in zijn werk gaat. Daarnaast is er een hoofdstuk 'Rechtsbescherming' opgenomen en komen de resultaten van afgelopen jaren peer reviews aan bod.

Tijdens een korte toespraak naar aanleiding van de brochure geeft Just Stam aan de KNB bij uitstek een voorbeeldfunctie te vinden voor het houden van peer reviews. 'Peer reviews passen erg goed bij het beroep notaris. De

notaris is bij uitstek een professional, en een peer review is een instrument om professionaliteit te meten.'

Stam geeft verder aan dat bij peer reviews het mes aan twee kanten snijdt: 'Voor de notaris biedt het een bevestiging dat hij prima werk levert, en voor de maatschappij is het een instrument dat kan helpen bij het borgen van maatschappelijk vertrouwen in het notariaat.'

In deze rubriek leest u iedere maand over innovaties door en voor het notariaat. Hebt u suggesties? Mail naar nm@knb.nl.

Hernieuwde aandacht voor particuliere hypotheek

Veel ouders hebben geld op een bankrekening tegen een lage rente terwijl hun kinderen bij de bank geld lenen voor een huis tegen een hoge rente. Door het afsluiten van een particuliere hypotheek kan het spaargeld van de ouders direct worden uitgeleend aan de kinderen en kunnen beide partijen hier baat bij hebben.

In dit kader hebben een aantal initiatiefnemers de handen ineengeslagen en een nieuwe formule gecreëerd om deze hypotheekvorm weer onder de aandacht te brengen.

De formule is genaamd Estate Hypotheek, en biedt ouders en kinderen de mogelijkheid een lening af te sluiten met ondersteuning over de gehele looptijd: vanaf de eerste stap bij het advies tot de aflossing van de lening. Andy Kok, directeur van het bedrijf ANBF, over de Estate Hypotheek: 'De basis van deze hypotheek is een internetplatform waar financieel adviseurs, notarissen en particulieren samen leningen kunnen registreren en onderhouden. Het internetplatform biedt productinformatie waarmee een hypotheekconstructie kan worden samengesteld en de baten voor beide partijen ten opzichte van een hypotheek bij de bank kunnen worden

doorgerekend. De Estate Hypotheek kan worden geadviseerd als nieuwe hypotheek of als inlossing op een bestaande hypotheek bij de bank. Hierbij kan de notaris tegelijkertijd wijzen op de mogelijkheid van een belastingvrije schenking van de ouders aan de kinderen.' Kok vervolgt: 'De Estate Hypotheekformule ondersteunt ook na het afsluiten van de hypotheek. Natuurlijk maakt de notaris de akte, maar ook de klassieke rol van de bank bij het beheer van de hypotheek, de algehele aflossing bij overlijden of echtscheiding komt voor rekening van de notaris. Na passeren wordt de hypotheek vastgelegd in een "Leningregister" en worden geldgever en geldnemer ondersteund bij het betalen van de maandelijkse termijn, aflossing van de lening en het samenstellen van het jaarlijkse fiscale overzicht. De notaris kan hierbij de rol vervullen van vertrouwenspersoon en het beheer van deze hypotheek op zich nemen.'

Bij de ontwikkeling van de formule is nauw contact geweest tussen de KNB en de initiatiefnemers. De Estate Hypotheek wordt januari 2011 bij de consument geïntroduceerd. Meer informatie is te vinden op www.estatehypotheek.nl

Rondetafelgesprek over het vak

‘Je bent instrument
én dienstverlener’

v.l.n.r.: Rob Huzink, Stan Commissaris, Heleen van Dortmont, Ed Engelen, Nollie ten Berge

In 2001 organiseerde *Notariaat Magazine* een rondetafelgesprek met als onderwerp het notariaat in 2010. Inmiddels is het tien jaar verder en staan we op de drempel van 2011. Tijd om de stand van zaken op te maken en vooruit te blikken richting 2020.

TEKST: Gertjan Laan | FOTO'S: Truus van Gog

In 2001 dook een groep met kandidaat-notarissen en notarissen de teletijdmachine in voor een reis naar het notariaat in 2010. Doel: beschrijf het notariaat in 2010. Het notarieel landschap waarin ze terecht kwamen, bestond uit verlies aan collegialiteit, gebrek aan zelfbewustzijn, uitholling van het financiële fundament en weinig zicht op de meerwaarde van de notaris. Maar er schitterde ook iets moois aan de horizon: kansen door specialisatie en samenwerking, terugpakken van eerder verloren terreinen, en bovenal: een leuk beroep voor de mensen die er zélf iets van maken. En ja. Voor je het weet, ben je tien jaar verder en is daar de realiteit van 2010. Tijd om de stand van zaken op te maken. *Notariaat Magazine* nodigde drie van de gesprekspartners van toen uit voor een nieuw rondetafelgesprek en voegde daar twee nieuwe gesprekspartners aan toe. Onderwerp van discussie: hoe staan we er momenteel voor en welke stappen moet het notariaat zetten richting 2020?

Hoe staat het notariaat er voor op de drempel van 2011?

‘Ik zie goede ontwikkelingen zoals specialisatie’, opent Rob Huzink, notaris bij Bolscher Van der Brug Huzink in Amersfoort en destijds aanwezig bij het rondetafelgesprek. ‘Voor 1999 hielden we ons nog veel bezig met standaardwerkzaamheden. Dat is nu anders. Naast het gebruikelijke werk zijn wij ons gaan ontwikkelen in ons eigen vak. Door de digitalisering in de samenleving is de toegevoegde waarde van de notaris voor standaardwerkzaamheden relatief klein. Deze zal alleen maar kleiner worden. Om ons vak in stand te houden zullen we het dus onder meer van specialisatie moeten hebben.’ Stan Commissaris, notaris bij Ploum Lodder Princen in Rotterdam, vraagt zich af of Huzink met standaardwerkzaamheden doelt op de ambtelijke rol van de notaris: de rol van aktepasseerder. Huzink bevestigt: ‘Voorheen ging er veel tijd zitten in allerlei onderzoeken. Dit is door automatisering veel gemakkelijker geworden. Neem bijvoorbeeld de controle van persoonsgegevens. Met één druk op de knop rollen alle gegevens van het GBA in je systeem. Onze controlefunctie is daardoor minder geworden. Alleen bij afwijkingen hebben wij een rol.’

Commissaris trekt een parallel naar 'In Transitie', het visiedocument van de KNB. 'Er is een notaris als instrument en een als dienstverlener. Die eerste wordt steeds minder belangrijk.' Commissaris geeft aan dat het notariaat van alle kanten zal worden ingehaald als de focus uitsluitend komt te liggen op die ambtelijke taak. 'Als we dat doen, zal het passeren van een akte worden gezien als de spreekwoordelijke "druk op de knop". Mensen zullen zich afvragen waarom die handeling niet door het Kadaster kan gebeuren. Een notaris zal zich noodzakelijk moeten maken bij zijn klanten. En dat kan alleen als hij heel veel over een akte weet te vertellen.'

VERSCHILLENDE GENEN

Ed Engelen, notaris bij Notariaat Engelen in Smilde en een van de betrokkenen in 2001, vraagt aan Commissaris en Huzink wat in dat geval de toegevoegde waarde is ten opzichte van een gespecialiseerde advocaat, accountant of consultant. 'Die toegevoegde waarde is nou juist datgene wat jullie wegschuiven: het feit dat wij ambtsdrager zijn en de registratie met voldoende waarborgen kunnen bezorgen. Ook al wordt dat verregaande geautomatiseerd', aldus Engelen. Hij geeft aan bang te zijn dat notarissen zich niet meer kunnen onderscheiden van andere adviseurs, wanneer zij zich nadrukkelijk gaan toeleggen op de adviesfunctie. Huzink is dat niet met Engelen eens. 'Een klant ziet de notaris als onpartijdig en kijkt op een andere manier naar een advocaat of accountant'

Nollie van Berge, notaris bij mr M.J. Meijer, notarissen, was ook deelnemer van het rondetafelgesprek in 2001. Zij verwacht dat er altijd een ambtelijke taak voor de

notaris zal blijven bestaan, maar dat is volgens haar niet het enige. 'Ik vind dat te veel mensen nog op die taak leunen. Eigenlijk heel gek, want het vak bestaat ook uit advies geven, ondernemen.'

Heleen van Dortmund, kandidaat-notaris bij Dijkstra Jansen Bergman in Stadskanaal, vult aan: 'Notarissen en advocaten hebben verschillende genen. Ook al is een notaris partijadviseur, dan nog blijft hij die overkoepelende blik houden en staat hij boven partijen. Dat zit nou eenmaal in zijn DNA. Het belang van een boedel is dat deze goed wordt afgewikkeld. Je moet daarbij dus niet alleen kijken naar het belang van één persoon.' Commissaris denkt dat de notaris ervoor moet zorgen dat hij uitmuntend is in zijn vakgebied. Hij zou zich prima kunnen inzetten als onafhankelijk adviseur of als adviseur van één partij, op voorwaarde dat de kennis die hij heeft uitmuntend is.

Welke rol speelt automatisering daarbij?

Huzink: 'Je ziet dat automatiseringssystemen zich zo aan het doorontwikkelen zijn dat voor sommige zaken geen notaris meer nodig is. Voor een transport/hypotheek kunnen, indien er niets bijzonders aan de hand is, alle controles door een computer worden uitgevoerd. De overheid zal op weg naar 2020 steeds meer inzien dat digitale systemen zo slim zijn, dat de notaris alleen nog voor bijzondere situaties het werk naar zich toe mag trekken.' Van Berge vindt dat er ook weer niet te veel nadruk op digitalisering moet worden gelegd. Zij geeft aan dat de maatschappij steeds ingewikkelder wordt. 'Als je nu een erfdienstbaarheid wilt, kost het je enorm veel

►► moeite ondanks de digitale mogelijkheden. Ik had laatst een grote overdracht waarbij ik vooral mijn eigen kennis moest inzetten en niet de informatie van het Kadaster. Die kennis kun je nóóit digitaal overbrengen. Met digitalisering kunnen zaken gemakkelijker worden gemaakt, maar de kennis van de notaris zal altijd nodig zijn.'

Engelen ziet dat de consument, voordat hij een notariële dienst afneemt, zich eerst oriënteert op internet. 'Op de gemiddelde website van een notariskantoor vind je de halve Asser-serie. Daar zit een klant toch helemaal niet op te wachten? Laat de KNB maar zorgen voor een centrale digitale notariële bibliotheek zodat kennis op een geloofwaardige manier gedeeld kan worden.' Commissaris vindt dat een kantoor dat helemaal zelf moet weten. 'Als een kantoor veel van een bepaald onderwerp afweet, dan kan dat toch prima op zijn website worden gepresenteerd? Juist zó kan een notaris zich onderscheiden op kennis.'

Wat is er terechtgekomen van de voorspelde samenwerkingsverbanden?

Huzink verbaast zich erover dat er nog maar zo weinig kleine kantoren zijn die een samenwerkingsverband zijn aangegaan. Hij vindt dat er genoeg modellen zijn te maken, bijvoorbeeld bij een bouwproject of een ingewikkelde fusie. Van Dortmont ziet dat er in de provincie Groningen wel overlegstructuren zijn tussen verschillende kantoren. 'Ik verwacht dat er over tien jaar veel kantoren zijn opgegaan in een effectiever en efficiënter werkend geheel en dat er een flink aantal

solitaire kantoren is verdwenen. Temeer omdat veel van deze kleine kantoren moeite hebben met het vinden van een opvolger.' Engelen: 'In Drenthe zijn een drietal fusies geweest die na verloop van tijd allemaal weer zijn "geklapt". Daardoor is men in Drenthe "samenwerkingschuw" geworden.'

Allen zijn het ermee eens dat de economische recessie de samenwerking niet positief heeft beïnvloed. Van Berge en Commissaris vinden dat het met kennisdeling in het notariaat wel goed zit, maar dat notarissen altijd slecht zijn geweest in het uitwisselen van klanten, zeker nu. Er zal op dat gebied gemakkelijker samengewerkt moeten worden. Het voorbeeld van samenwerkende huisartsen wordt aangedragen. Commissaris: 'Waarom kunnen wij notarissen dat niet?' 'Omdat we bang zijn voor elkaar!', aldus Engelen.

Hoe staat het met het imago van de notaris?

'Ik hoop dat in 2020 het imago eindelijk eens wat beter zal zijn. Het is momenteel alleen maar verslechterd ten opzichte van tien jaar geleden', zegt Van Dortmont. Zij vervolgt: 'Ik vind het erg belangrijk dat de notaris zelf begint met het verbeteren van het imago en niet afwacht op initiatieven van de KNB. Verbeter de wereld, begin bij jezelf!' Commissaris haakt daar op in: 'Wat is dat toch dat wij op feestjes niet durven zeggen dat wij notaris zijn? Het publiek ziet alleen maar die instrumenterende notaris die als zakkenvuller achterover zit totdat de klant het geld met bakken in zijn portemonnee komt storten.' Huzink hoort deze geluiden niet overal. 'Er zijn genoeg

‘Wat is dat toch dat wij op feestjes niet durven zeggen dat wij notaris zijn?’

klanten die beseffen dat hun notaris heel hard voor zijn klanten moet werken. In die zin is de crisis louterend geweest, want men weet dat het bij de notaris minder is gegaan en dat het geld minder gemakkelijk binnenkomt dan vroeger.’ Commissaris is het met hem eens. Hij benoemt het verschil tussen (potentiële) klanten of het publiek. ‘Ik heb het idee dat we onze klanten vrij goed kunnen overtuigen van ons nut, maar het grote publiek overtuigen is een stuk lastiger. Zij hebben nu eenmaal zelden contact met een notaris.’

TROS-RADAR

Van Berge: ‘Er hoeft maar even iets negatiefs te gebeuren in het notariaat en het imago loopt weer een deuk op. De bevolking op straat denkt dan niets anders, want ze worden ook niet anders geïnformeerd. Ook vindt men het nog maar al te vaak verrassend dat ook vrouwen notaris kunnen zijn. De KNB zou best eens wat meer over de toegevoegde waarde van het notariaat op televisie of internet kunnen laten zien. Iedereen kijkt daarna.’ Gezamenlijk wordt het tv-programma TROS Radar genoemd. Engelen daarover: ‘Drie minuten bij TROS Radar brengt meer teweeg dan de hele Nieuw Erfrecht-campagne in 2003.’ Dat ligt aan ‘de betrouwbaarheid van een consumentenprogramma’. Commissaris denkt dat het ook vaak om geld te doen is. ‘Als mensen geld kunnen verdienen, dan gaan ze daar naar handelen. Maar we moeten ook naar de andere kant van de medaille kijken. Wat doen wij op kantoor? Wij laten aan de klant zien dat zij behoefte hebben aan ons. Draag uit waarom het verstandig is dat ze

met jou gaan werken!’ Engelen is het daarmee eens en geeft aan dat het imago voor een belangrijk deel door goed een-op-een contact wordt beïnvloed. ‘Als je daarbij kunt meeliften op een informatieavond bij de Rabobank dan werkt dat fantastisch.’

Afsluitend. Is het notariaat in 2020 nog voldoende aantrekkelijk voor aanstaand (kandidaat-)notarissen?

Allen zeggen volmondig ‘ja’. ‘Ja, omdat het een vak is met hele leuke en aantrekkelijke werkzaamheden. De één doet dat vanuit ondernemerschap, de ander meer vanuit een juridische invalshoek. En dat binnen minder kantoren, met meer mensen per kantoor’, aldus Huzink. Commissaris staat hem bij: ‘We hebben een ontzettend leuk vak. En over tien jaar hebben we een duidelijker beeld kunnen scheppen bij studenten over de aantrekkelijkheid van dit vak.’ Van Berge en Van Dortmont vinden wel dat notarissen en de KNB best eens wat meer over het vak zouden kunnen vertellen aan scholieren en studenten. ‘Breng bezoeken aan middelbare scholen en hoger onderwijsinstellingen. En waarom geen *real life soap* over het notariaat?’, oppert Van Dortmont. ‘Kun je een programmamaker van Goede Tijden, Slechte Tijden een verhaallijn laten bedenken waarin de notaris een reële rol heeft?’, vult Commissaris haar aan. ■

SNPF stapt naar de rechter

verloopt, moet gekort worden. Dat geldt ook voor SNPF. 'Dat is niet redelijk. Gezien onze achtergrond willen wij maatwerk', stelt Alferink.

MAATWERK

De financiële regels waaraan alle pensioenfondsen moeten voldoen, betreffen vooral de dekkingsgraad. Fondsen moeten een minimale dekkingsgraad van 105 procent hebben. Als hun dekkingsgraad lager is, hebben ze een dekkingsstekort en mogen ze niet indexeren. Daarboven hebben de fondsen nog een buffer nodig van zo'n 20 procent. Als die er niet is, is

'Korten is onrechtvaardig'

'We gaan een robbertje vechten met De Nederlandsche Bank', kondigde Gijs Alferink, voorzitter van de Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF) onlangs aan in dit magazine. Hoe staat het daarmee? Alferink en Max Muntinga, SNPF-directeur, blijven bij hun standpunt. 'We willen niet nu korten op de pensioenen.'

TEKST: Wilma van Hoeflaken | FOTO: Truus van Gog

Op dit moment ziet het er naar uit dat veertien pensioenfondsen per 1 januari 2011 de pensioen-uitkeringen moeten verlagen. De verwachting is dat in de loop van 2011 nog veel meer fondsen deze stap moeten zetten. De SNPF hoort bij de eerste groep die moet korten, afstempelen in jargon. De dekkingsgraad van het fonds – de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de verplichtingen – is te laag. Sinds het ontstaan van de kredietcrisis in de Verenigde Staten in 2008 kampen honderden fondsen met dat probleem. Daarom moesten de fondsen herstelplannen indienen bij De Nederlandsche Bank (DNB). Bij de fondsen waar het herstel niet volgens het herstelplan

er sprake van een reservetekort. Dan mag er slechts gedeeltelijk geïndexeerd worden. Dit financiële toetsingskader bestaat sinds 2007 en het geldt voor alle fondsen. 'SNPF had tot 2007 een ander financieel toetsingskader', zegt Muntinga, 'Onze dekkingsgraad mocht bewegen tussen de 85 en 115 procent. We mochten daar wettelijk niet boven komen. Daarom bepleiten we nu maatwerk.' 'Destijds hebben we daar ook om gevraagd', zegt Alferink. 'We wilden toen overgangswetgeving.' Dat verzoek werd afgewezen. Hij vermoedt dat dat te maken heeft met de economische situatie in die tijd. Het leek toen nog gemakkelijk om zodanige beleggingsresultaten te behalen dat de dekkingsgraad snel zou stijgen. Het tegendeel bleek waar. Alferink: 'Jammer genoeg kregen we gelijk.'

EIGENWIJS

De veertien pensioenfondsen die zich niet snel genoeg herstellen, waaronder SNPF, moesten uiterlijk 1 oktober een plan ter voorbereiding van een eventueel besluit tot korten indienen bij DNB. Dat is het maatwerkherstelplan. DNB zou diezelfde maand reageren. Vervolgens moesten de fondsen uiterlijk 1 november een eventueel besluit tot korten indienen bij DNB, een plan van aanpak. SNPF diende een hernieuwd verzoek tot maatwerk in.

‘Ja, eigenwijs’, zegt Alferink, ‘maar we zijn echt van mening dat maatwerk op ons dient te worden toegepast.’ DNB heeft dit maatwerkherstelplan inmiddels afgewezen. ‘Om aan de eisen van DNB te voldoen, hebben we voor 1 november ook een plan van aanpak ingediend met daarin een voorgenomen besluit tot korting’, zegt Muntinga. ‘Daarin geven we aan dat we weer in de pas lopen met ons oorspronkelijke herstelplan als we de pensioenen per 1 januari 2011 gaan korten met 1,97 procent. Maar in datzelfde plan van aanpak hebben we ook aan DNB toestemming gevraagd om die korting niet uit te voeren. We hebben dat plan van aanpak immers niet gemaakt omdat we willen korten, maar uitsluitend omdat we willen voldoen aan de regels van DNB.’ Ook dit verzoek is afgewezen door DNB. Op 19 november diende SNPF een bezwaarschrift in bij DNB tegen de afwijzing van het maatwerkherstelplan én tegen de afwijzing van de toestemming om de geringe korting niet te hoeven uitvoeren.

Om het bezwaarschrift schorsende werking te geven, is het pensioenfonds naar de rechter gestapt. ‘We vragen een voorlopige voorziening om het besluit van afwijzing te schorsen.’ Een korting op de pensioenen moet op 1 januari ingaan. De deelnemers moeten hiervan uiterlijk per 1 december op de hoogte worden gebracht. ‘Als het besluit van afwijzing wordt geschorst, zitten we niet meer vast aan die data’, zegt Alferink.

ONREDELIJK

Waren er geen andere maatregelen te bedenken waardoor de dekkinggraad zou stijgen? ‘Nee’, zegt Alferink, ‘die maatregelen hebben we niet meer. Toen we in 2007 met dit financiële toetsingskader te maken kregen, was onze dekkinggraad natuurlijk direct al te laag. Op dat moment hebben we de premies fors verhoogd. Bovendien hebben we vanaf het moment dat we wisten dat we onder het nieuwe toetsingskader zouden vallen, ter voorbereiding geen indexatie meer toegepast.’

Stel dat de pensioenuitkeringen niet worden gekort, betekent dat dan niet dat de problemen bij de jongere generatie notarissen en kandidaat-notarissen terechtkomen? ‘Nee, korten zou juist onrechtvaardig zijn voor een groep gepensioneerden’, zegt Alferink. Hij wijst erop dat alle deelnemers aan het pensioenfonds tot 1997 14 procent pensioenpremie betaalden, maar dat de pensioenopbouw en pensioenuitkering voor iedereen gelijk was. ‘Als je 100 euro verdiende, betaalde je 14 euro premie. Als je 100.000 euro verdiende, betaalde je 14.000 euro premie. Desondanks kreeg je dezelfde uitkering.’

‘Die bijzonderheid van een variabele premie die leidt tot een gelijke pensioenuitkering, maakt dat je ons zo moeilijk kunt vergelijken met andere pensioenfonds’, zegt Muntinga. ‘Tegenwoordig is onze pensioenpremie geïndividualiseerd, net als bij de andere fondsen. Je hebt de voordelen van een fonds, zoals de collectiviteit en de solidariteit bij pensioenen voor nabestaanden en bij arbeidsongeschiktheid, maar je bouwt wel je eigen pensioen op. Maar dat is pas zo sinds 1997. Voor de ouderen, die nu met pensioen zijn, was dat nog niet zo. Zij betaalden relatief veel en kregen er weinig voor terug. Dat maakt korten op pensioenen onredelijk.’

VUILE WAS

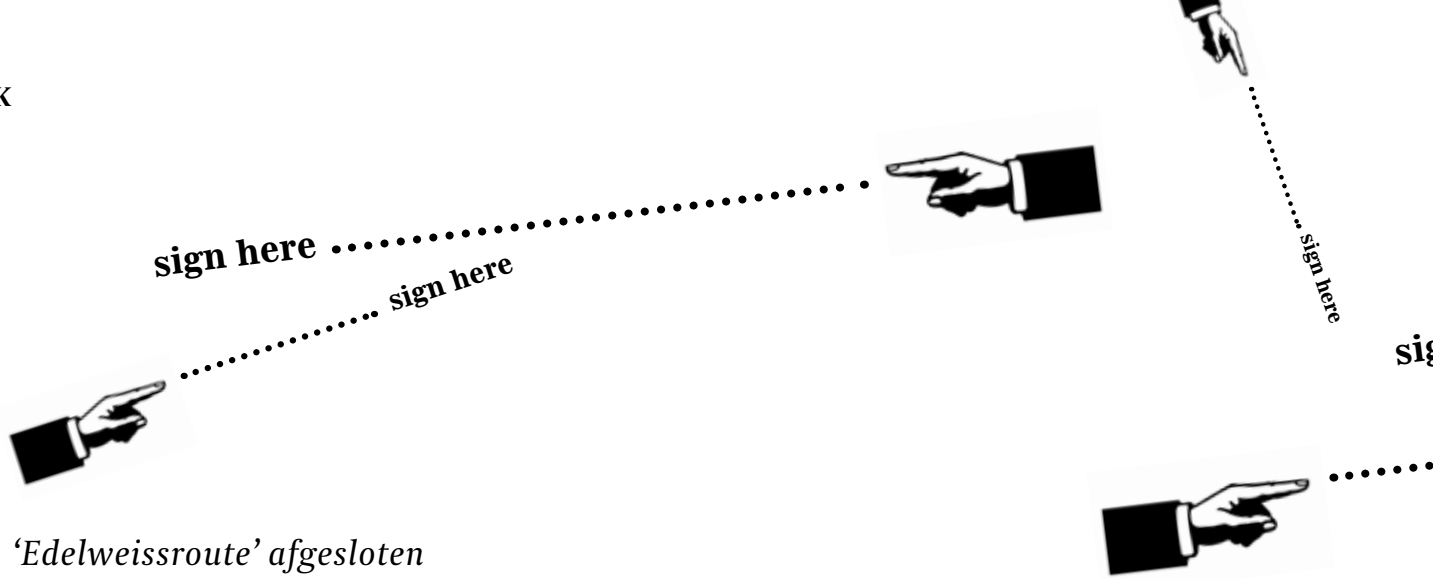
Hoe denkt de achterban erover? ‘We hebben onze strategie uitvoerig besproken en ook afgestemd met het KNB-bestuur’, zegt Alferink. ‘Als je naar de rechter stapt, hang je toch de vuile was buiten. Dan gaat het er niet meer alleen

‘We zijn echt van mening dat maatwerk op ons moet worden toegepast’

om hoe het notariaat naar pensioenen kijkt, maar ook om hoe de maatschappij naar het notariaat kijkt.’ Vooral van oudere notarissen krijgt hij veel bijval. ‘Toen ik aankondigde dat we een robbertje gingen vechten, heb ik zoveel positieve reacties gekregen.’ Ook van jongeren? ‘Jongere notarissen kijken om zich heen. Zij vragen zich af of ze wel bij een pensioenfonds willen horen. Dat zien wij natuurlijk ook. Daarom willen we een ruimere pensioenaanbieding doen, met meer flexibiliteit en meer ruimte voor individuele keuzes. De politiek gaat praten over het pensioenakkoord en over de invulling van nieuwe pensioencontracten. Daar willen wij ons ook mee bezighouden. Maar voorlopig moeten we nog even stilstaan bij de laatste stuiprekkings van een toezicht-systeem dat niet voldoet.’ ■

AFGEWEZEN

De voorlopige voorzieningsprocedure werd op 29 november 2010 behandeld door de President van de Rechtbank te Rotterdam. Deze heeft het verzoek om schorsing afgewezen. Dit betekent dat de pensioenen van gepensioneerden en de pensioenopbouw van actieve (kandidaat-) notarissen met ingang van 1 januari 2011 worden gekort met 1,97 procent.

'Edelweissroute' afgesloten

Hagelschot treft ook nette erfgenaam

Om belastingontduiking via een Zwitserse notaris te voorkomen, moeten vanaf 2012 alle erfgenamen de aangifte erfbelasting ondertekenen. Dat leidt tot meer werk voor de executeur en hogere kosten voor de erfgenaam. En tot onduidelijkheden. 'De wet moet veranderd worden. Dit kan zo niet blijven.'

| TEKST Lex van Almelo

'Naar schatting is alleen al in Zwitserland voor minstens 20 miljard euro zwart geld gestald', vermoedt SP-kamerlid Farshad Bashir. Met deze schatting openen Bashir en collega Bruno Braakhuis van GroenLinks tijdens het debat over het Belastingplan 2011 het vuur op de zogenoemde 'Edelweissroute'. Deze fiscale vluchtweg loopt via een Zwitserse notaris, die door de Nederlandse erflater wordt benoemd tot executeur. De Zwitser zet de zwarte nalatenschap op een geheime bankrekening en zwijgt als het graf. Pas als de termijn van twaalf jaar is verstreken waarop de Nederlandse fiscus belasting kan navorderen, laat hij de erfgenamen over het geld beschikken. Uiteraard behoren de erfgenamen dit geërfde inkomen alsnog aan te geven. Maar als ze dat niet doen, kan de fiscus ze niets meer maken.

UITZWETEN

Braakhuis en Bashir willen dit lek op twee manieren dichten. Ten eerste willen ze aan artikel 66 van de Successiewet een derde lid toevoegen. Daarin staat dat een erfgenaam buitenlands geërfd vermogen alsnog moet aangeven voor de erfbelasting als deze dit niet, niet juist of niet volledig heeft gedaan. De belastinginspecteur blijft dan bevoegd een navorderingsaanslag op te leggen.

Met andere woorden: de belastingontduiker kan de verjaringstermijn niet langer 'uitzweten'. Dit amendement ontmoet weinig weerstand. Maar Bashir en Braakhuis komen met een tweede pleister op het belastinglek. In artikel 72 van de Successiewet wordt de verplichting opgenomen dat alle erfgenamen de aangifte erfbelasting medeondertekenen. Op dit moment moet de executeur die aangifte verzorgen en ondertekenen als de erfgenamen in het buitenland woonachtig zijn, terwijl hij dit *mag* doen als één of meer erfgenamen in Nederland wonen.

Staatssecretaris Frans Weekers van Financiën is ongelukkig met de tweede pleister. Hij kent zegge en schrijve één fiscale vlucht via de Zwitserse 'Edelweissroute'. De verhalen over dit belastinglek hebben volgens hem 'mythische vormen' aangenomen. Verder zegt de staatssecretaris net als zijn voorgangers dat er geen sprake is van notarissen en executeurs die zich misdragen en zich beroepen op hun beroepsgeheim of het bankgeheim.

Er is dus geen reden voor de reparatie, die eigenlijk alleen maar nadelen heeft. Zo bezorgt de voorgestelde aanpak de Belastingdienst meer werk, terwijl er vijfduizend ambtenaren uit moeten. Nee, het is veel effectiever om zwartpaarders in hun nekvel te grijpen door op grond van het nieuwe belastingverdrag met Zwitserland inlichtingen te vragen over

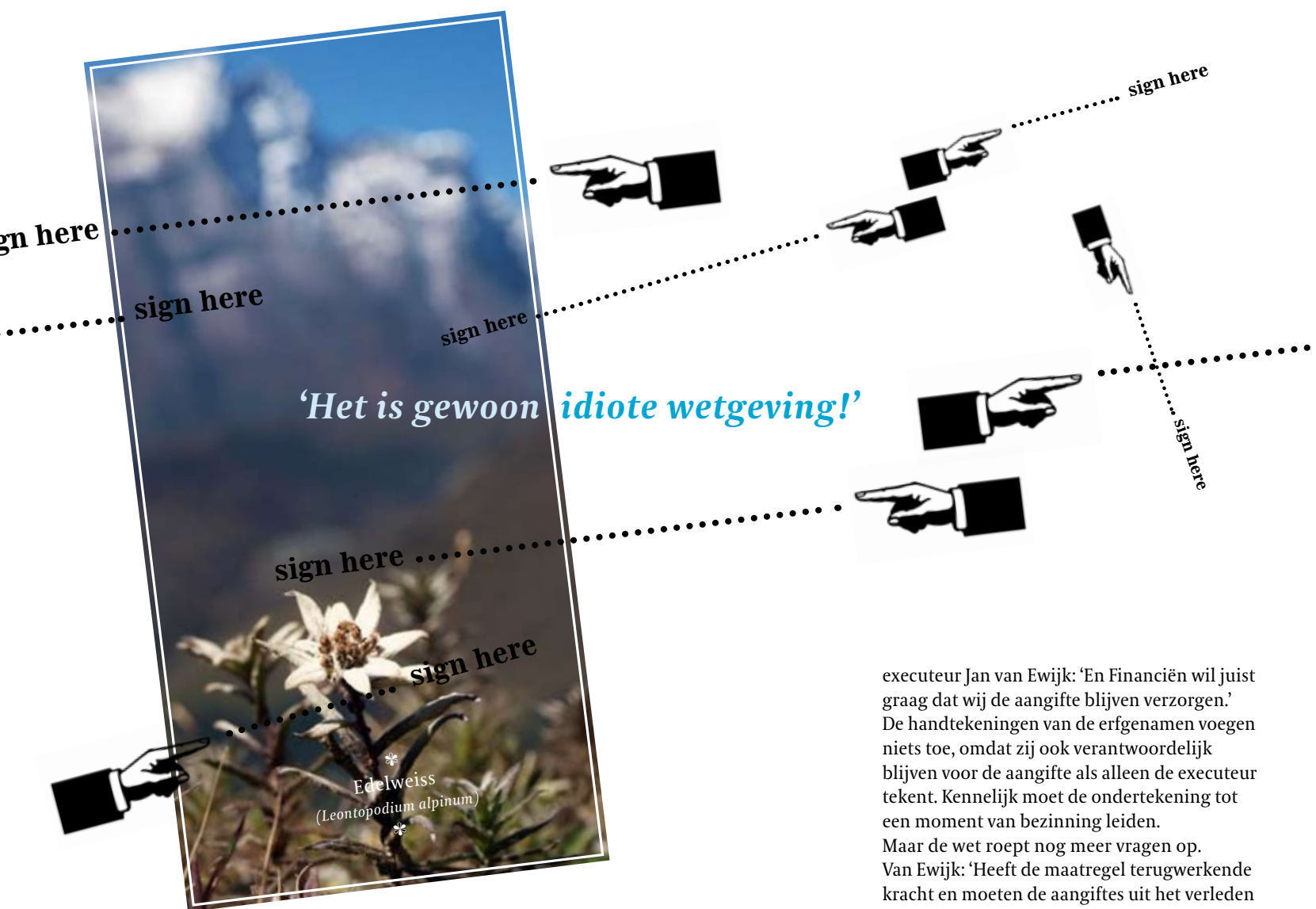
tegoeden op banken in Zwitserland.

De Kamer laat zich niet vermurwen en Weekers vraagt de invoering van de maatregel uit te stellen tot 2013. Want pas dan is het nieuwe aangifteformulier beschikbaar dat nodig is voor alle verklaringen en handtekeningen. Als de Kamer ook dit verzoek in de wind slaat, vraagt Weekers tot twee maal toe om bedenktijd. Maar Bashir wuift ook dat weg. 'We kunnen de situatie natuurlijk ook omdraaien. Dan dienen we het amendement in en komt het gewoon in stemming. Wanneer het vervolgens wordt aangenomen, kunnen we erover doordiscussiëren als we spreken over het belastingverdrag met Zwitserland.' En zo gaat de Tweede Kamer akkoord met beide amendementen op het Belastingplan die op 1 januari 2012 in werking treden.

GEDOE

'Het is volledige *overkill*, met een schot hagel op een mug schieten', zegt bestuurslid Jan van Ewijk van de Nederlandse Organisatie Voor Executeurs (NOVEX). Het verzamelen van de handtekeningen onder de aangifte lijkt eenvoudig. Maar het wordt lastig wanneer erfgenamen in het buitenland zitten of wanneer de erfgenaam een algemeen nut beogende instelling is. Van Ewijk: 'Wij hebben veel particuliere alleenstaanden als cliënt. Van hen laat 30 procent iets na aan een algemeen nutinstelling. Als je een grote instelling hebt, vergadert het bestuur regelmatig. Maar bij een kleine komt het bestuur soms slechts één keer per jaar bijeen.'

Om de wettelijke heffingsrente te vermijden moet de executeur de boedel binnen acht

maanden afwikkelen. Dat wordt nu nog moeilijker. Bovendien wordt het duurder. Het 'gedoe' rond de handtekeningen kan de erfgenamen al gauw 500 euro extra kosten. En dat terwijl het nu juist zo praktisch is als de executeur namens de erfgenamen aangifte doet. Daarom zou het ook wel handig zijn als de erfgenamen de executeur straks een volmacht kunnen geven om de aangifte te ondertekenen. Het is alleen niet duidelijk of dat kan.

Ook Aniel Autar, notaris en bestuurslid van de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN), voorspelt dat het verzamelen van de handtekeningen tot lastige situaties zal leiden. 'Soms neemt het opsporen van erfgenamen maanden in beslag. Bijvoorbeeld omdat zij in het buitenland wonen of omdat er één is overleden. Hierdoor is het risico groot dat er in de nieuwe situatie onnodig heffingsrente betaald moet worden. De erfgenamen zullen ook willen weten wat zij ondertekenen en dus behoefte hebben aan een meer gedetailleerde uitleg.

Daardoor zullen de kosten oplopen. Commercieel gezien is de nieuwe wet aantrekkelijk voor executeurs. Maar maatschappelijk gezien niet, want grosso modo wordt de gewone man de dupe. Dat heb ik Bashir nog geschreven.'

IDIOOT

Hoogleraar notariële belastingen aan de Universiteit van Amsterdam en NOVEX-voorzitter Hans Stubbé vindt de kritiek dat het een hoop gedoe geeft een *understatement*. 'Gaan wij voor het enkele geval dat een buitenlandse executeur wordt benoemd nu in *alle* gevallen *alle* erfgenamen laten tekenen? Het is gewoon idiote wetgeving! En welke situatie hebben we als de erfgenamen het niet eens kunnen worden over de aangifte of de aangifte om andere redenen niet allemaal ondertekenen? Heeft de ene dan wel aangifte gedaan en de andere niet? Of is er dan helemaal geen aangifte gedaan? In dat geval kunnen er pittige sancties volgen. En willen executeurs de aangifte straks nog wel verzorgen?' Stubbé vreest van niet, net als

executeur Jan van Ewijk: 'En Financiën wil juist graag dat wij de aangifte blijven verzorgen.' De handtekeningen van de erfgenamen voegen niets toe, omdat zij ook verantwoordelijk blijven voor de aangifte als alleen de executeur tekent. Kennelijk moet de ondertekening tot een moment van bezinning leiden.

Maar de wet roept nog meer vragen op. Van Ewijk: 'Heeft de maatregel terugwerkende kracht en moeten de aangiftes uit het verleden dus ook alsnog worden ondertekend door alle erfgenamen? Het is niet duidelijk.' Aniel Autar vraagt zich af of de nieuwe wettelijke regeling ook geldt voor vereffenaars van nalatenschappen. 'Als dat niet zo is dan is de regeling niet sluitend. De erfgenamen kunnen dan namelijk onder de tekenplicht uitkomen door de nalatenschap beneficiair te aanvaarden.'

IN ZIJN HEMD

Hans Stubbé: 'De amendementen van de Kamer zijn gewoon niet doordacht. De wet moet veranderd worden. Dit kan niet zo blijven.' Van Ewijk zou aan artikel 72 van de Successiewet graag een volzin toevoegen die duidelijk maakt dat de nieuwe verplichtingen alleen gelden als de executeur in het buitenland gevestigd is. Op die manier worden erfgenamen, de praktijk en Financiën geholpen zonder dat Bashir in zijn hemd staat.' Autar kan zich in die oplossing vinden. Stubbé: 'Als de Kamer een amendement heeft aangenomen, kan Financiën niet het initiatief nemen om de wet aan te passen. De Kamer moet het zelf repareren en daarvoor eerst zijn fout inzien. Dat kan enige tijd duren. Daarom moeten de praktijk en de burger de Kamer op de fouten wijzen.' ■

Partnerruil

In de serie partnerruil kijken twee notarissen bij elkaar in de keuken. Deze keer zijn dat Bert Spruijt uit Ommen en Marnix Aarts uit Amsterdam.

TEKST Arnoud Veilbrief | FOTO'S Truus van Gog

► Bert Spruijt over zijn bezoek aan het kantoor van Marnix Aarts

‘H et is natuurlijk een imposante omgeving, dat zeker. Houthoff Buruma is in een schitterend kantoor gevestigd. Ik vond het best leuk om dat eens te zien. Het verschil met mijn kantoor is natuurlijk erg groot. Wat me wel opviel, was dat de kamers wat rommelig waren. Overal stonden dozen. Aan de buitenkant ziet het er heel strak uit, maar binnen kun je duidelijk zien dat er gewerkt wordt.

ALLEMENSEN

We hadden het al snel over de dalende marktwaarde van de akte. In mijn regio vechten de notarissen elkaar de tent uit. Ikzelf heb in de loop der jaren ook afscheid moeten nemen van enkele medewerkers. Goed, vroeger waren de tarieven misschien te hoog. Soms dacht ik: “allemensen, wat een hoop geld”, ik incasseerde het soms met schaamte. Maar dat werd weer gecompenseerd met een goedkope akte voor een nalatenschap.

Marnix toonde veel interesse in de problemen van het notariaat. Hij was anders dan ik had verwacht van een Zuidas-notaris. Minder zakelijk en gehaast. Hij was er volledig bij met zijn aandacht en onderbrak het gesprek maar een enkele keer als hij gebeld werd.

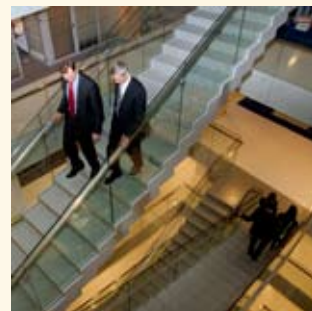
THUIS

Na de kennismaking en de koffie schoof ik aan bij een werklunch. Op het programma stond een verandering in artikel 13 van de overdrachtsbelasting. Dat wist ik al. Ik ben nogal wat kleiner dan Houthoff Buruma, dus moet ik overal van afweten. Ik ben blij dat ik tussen de middag gewoon even op de fiets kan stappen om thuis bij mijn vrouw te lunchen. Om ook nog tijdens het eten met mijn vak bezig te zijn, gaat me wat te ver. Aan het einde van de dag heb ik nog een *collect call* bijgewoond. Oh, een *conference call*. Ook aardig om eens mee te maken.

JALOERS

Het viel me op dat er toch wel rangen en standen zijn op zo'n kantoor. Dat zie je terug in de kamerverdeling. Hoe hoger de positie, hoe beter de kamer en hoe gunstiger de ligging van de kamer. Waar ik jaloers op ben? Vooral op de aanwezige kennis. Als je iets niet weet, hoef je maar binnen te lopen bij een kantoorgenoot. Het ondersteunende apparaat is ook erg fijn. Ik doe heel veel niet-juridisch werk: betalingen en zelfs ziekmeldingen. Dat laatste doe ik uit discretie. Maar dat soort dingen gaat natuurlijk wel af van je notariële werk, dat op zich al redelijk hectisch is de hele dag door. Daarom zit ik ook vrijwel elke zaterdag op kantoor om eens ongestoord door te kunnen werken of uit te zoeken.

Ik vond het een bijzonder leuke dag. Ook omdat ik nu weet dat ik niet op zo'n kantoor zou willen werken. Het werk dat Marnix doet, is me toch te abstract. Het persoonlijke karakter van mijn familiepraktijk, de gesprekken die je voert met mensen die gaan trouwen, of binnenkort overlijden en daarom hun testament laten opmaken, dat zou ik nooit willen missen.’

Marnix Aarts (links) en Bert Spruijt (rechts) in gesprek op het kantoor van Houthoff Buruma.

van hoge kwaliteit. Daarom doet het mij pijn om te zien dat het met veel notarissen zo slecht gaat. Dat gaat ons allemaal aan. Ons kantoor bedient natuurlijk een andere markt dan notarissen als Bert, maar als de erosie in de waardering van de notariële dienstverlening doorzet, raakt dat ons uiteindelijk ook, daar ben ik van overtuigd.

Onze praktijken verschillen natuurlijk enorm. Ik werk weinig voor particulieren en treedt vaak op als partijnotaris. Vastgoedtransacties en projectontwikkeling zijn mijn specialiteit. De kracht van ons kantoor ligt in de vergaande specialisatie. Sommige kantoorgenoten weten echt vrijwel alles van een bepaald deelgebied af. Tijdens de samenwerking met die kantoorgenoten pik je daar altijd wat van op. Zo profiteer je van elkaars kennis.

ANDERS

Mijn vader was een notaris als Bert, hij was gevestigd in Utrecht. Ik herken de sfeer van zijn kantoor daarom heel goed. Als student bewoonde ik de zolder boven het kantoor, aan de voet van de Domtoren. Wanneer er iemand ziek was, of er was anderszins hulp nodig, dan werd ik opgetrommeld. Het was een klein kantoor. Iedereen was van alles op de hoogte, de lijnen waren kort. Totaal anders dan waar ik terechtgekomen ben. Er gebeurt bij ons zoveel waar ik niets van afweet.

BENIJDENSWAARDIG

De intensiteit van het werk ligt ook hoger. Om vijf uur gaat bij Bert het kantoor dicht en gaan de meesten naar huis. Bert moet dan nog het werk waar hij overdag niet aan toekwam inhalen, maar de telefoon is uit. Een mobiele telefoon of BlackBerry heb ik er niet gezien. Voor mij is het de gewoonste zaak van de wereld om zes uur 's avonds nog een kandidaat te bellen met de vraag waar dat ene stuk nou blijft, omdat een cliënt daar op dat moment om vraagt. Tja, het is "working in the fast lane". Daar kies je voor. En dan heb ik ook nog allerlei partneroverleggen en managementtaken naast mijn andere werk. Dat bedoel ik niet opschepperig. Het is gewoon anders. De rust waarin Bert zich kan wijden aan zijn dossiers vind ik in bepaalde opzichten benijdenswaardig. Maar ondanks de verschillen is er veel wat ons bindt. Ook al treed ik vaker op als partijnotaris, de wederpartij ziet je toch als iemand die het gezamenlijk belang in het oog blijft houden en die discretie hoog in het vaandel heeft. Dat imago wordt gedragen door het hele notariaat.'

► Marnix Aarts over zijn bezoek aan het kantoor van Bert Spruijt

Ik vond het erg leuk om eens met een "notaris uit het land" van gedachten te wisselen. Hij vertelde onder andere geestig over zijn verleden als notaris op Terschelling en hoe hij discreet bleef terwijl die roddelende dorpsgemeenschap van alles over elkaar te weten probeerde te komen. Bert kwam op mij over als een kwaliteitsnotaris, met een grote liefde voor het vak.

HOEKSTEEN

We hadden het, onvermijdelijk misschien, ook over de moeilijke positie van het notariaat. Het heeft me gesterkt in mijn mening dat het lokale notariaat de hoeksteen van het vak is. Het Nederlandse notariaat is laagdrempelig en levert over het algemeen dienstverlening

Voor inlichtingen over tarieven, plaatsingen en combinatiekortingen van **personeelsadvertenties** voor:

Notariaat
magazine

WPNR

Juristopmaat
de carrière voor juristen

kunt u contact opnemen met:
Sales & Services, contactpersoon: Gerrit Kulsdom
Tel. 0229 - 211 211, E-mail: sns@wxs.nl

Notariskantoor

Van Susante

te Best

vraagt, voor indiensttreding een:

kandidaat-notaris, voor de algemene praktijk.

Waarnemingsbevoegdheid is een pré.

Op het kantoor, waar een informele sfeer heerst, zijn thans naast één notaris, een kandidaat-notaris en drie andere medewerkers verbonden, bij wie collegialiteit en teamwork voorop staan.

Schriftelijke sollicitaties met c.v. kunt u zenden aan:
Notariskantoor Van Susante te Best, Postbus 178, 5680 AD Best

Voor telefonische informatie kunt u contact opnemen met:
Mr A.W.C. van Susante, privé 0162-519310
of tijdens kantooruren 0499-374174

www.vansusante.nl

Ondernemen is emotie

Bevlogen ondernemers hoor je dit nog wel eens beweren: "ondernemen is emotie!" Als ze daarmee bedoelen dat aan ondernemen geen ratio te pas komt dan hebben ze het goed mis.

Dan zijn alle notarissen vast ondernemers!

Op dit moment is er veel emotie in het notariaat. Verwacht hier geen analyse van de oorzaken: die zijn u genoeglijk bekend. Maar u krijgt wel een bescheiden observatie van 'de zijlijn': de meest ondernemende notarissen hebben weinig redenen om emotioneel te zijn. Waarom? Omdat zij vanuit bedrijfskundig perspectief naar hun organisatie en omgeving zijn blijven kijken. En zo - op bedrijfseconomisch verantwoorde wijze - zelfs in deze moeilijke tijden kwaliteit kunnen blijven leveren.

Bent u nieuwsgierig naar de stappen die u kunt nemen om notarisondernemer te worden? Maak dan een afspraak voor een oriënterend en vrijblijvend kennismakingsgesprek met de heer J.C. van Antwerpen RA.

Van Antwerpen Accountancy verricht advieswerkzaamheden en alle voor het notariaat van belang zijnde accountancy werkzaamheden zoals administraties en jaarrekeningen. Wij werken uitsluitend voor het notariaat en door onze jarenlange ervaring weten wij precies wat er binnen het notariaat leeft.

van Antwerpen Accountancy
Papendrecht, 078-6449911, www.notarisaccountant.nl

OpMaat_voor het Notariaat Uw digitale notariële basisbibliotheek

Bent u veel tijd kwijt met het lezen van vakliteratuur en het zoeken naar notariële vakinformatie in uw papieren tijdschriftarchieven? Met **OpMaat_voor het Notariaat** zoekt én vindt u eenvoudig en snel in de meest complete digitale bron van informatie voor het notariaat. Op elk gewenst moment en op elke locatie. Met de dagelijkse *Notamail/Notafax* en de wekelijkse *Notariële Documentatie* wordt u snel op de hoogte gebracht van alle actualiteiten. Kortom een zeer compleet systeem!

Neem nu vrijblijvend een **gratis proefabonnement** en ervaar 1 maand het gemak van **OpMaat_voor het Notariaat**. Kijk voor meer informatie op: www.sneltotdekern.nl

OpMaat
SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Sdu UITGEVERS

Bart Taselaar

(60 jaar)

Bart Taselaar is auditor, oud-notaris en lid van het dagelijks bestuur van notariskantoor Van Putten Van Apeldoorn.

Waar let je als eerste op bij een peer review?

‘Ik begin met uitgebreid de site en de opgevraagde informatie van het kantoor te bekijken. Tijdens het intakegesprek met de notaris vraag ik voor de beeldvorming naar de historie van het kantoor, hoe de praktijk is samengesteld en hoe de werkverdeling is. Daarna komt het meer feitelijke deel van de peer review aan de orde: door middel van dossierinzage kijk ik of de wet- en regelgeving en de kantoorprocedures worden toegepast. Daarnaast voer ik gesprekken met medewerkers om bevestiging te krijgen van hetgeen is gezegd en om te zien of de regels van kantoor ook in de praktijk worden gehanteerd.’

Wat kom je daarbij tegen?

‘Over het algemeen hebben kantoren hun processen behoorlijk goed op orde. Wat meer aandacht mag hebben, is de vastlegging van die processen. Denk daarbij aan het vastleggen van procedures in een kwaliteitshandboek. Zo zijn alle medewerkers van deze procedures op de hoogte en kunnen nieuwe medewerkers sneller worden ingewerkt. Bovendien wordt door iedereen op dezelfde manier gewerkt, wat kwaliteitsverhogend werkt.’

Wat kan een notaris verder vastleggen?

‘Ik vind het belangrijk dat er wordt gewerkt met intakeformulieren. Zorg dat vanaf het begin van een zaak gegevens van de cliënt en wat is afgesproken over de inhoud van de zaak worden vastgelegd in een standaard intakeformulier. Alle gegevens komen in één keer goed op papier, en men hoeft niet na te bellen om ontbrekende gegevens op te vragen. Bovendien weet het secretariaat wat er van hen wordt verwacht, wat weer kwaliteitbevorderend is. Ter aanvulling op het intakeformulier vind ik het belangrijk dat er met een besprekingsverslag wordt gewerkt. Zo zijn voor de behandelaar, diens eventuele vervanger, maar ook voor de cliënt, die een kopie van het verslag ontvangt, de gemaakte afspraken duidelijk. Daarnaast wordt er in de praktijk nog onvoldoende gewerkt met opdrachtbevestigingen. Elke nieuwe zaak zou een opdrachtbevestiging moeten bevatten waarin afspraken staan over het toegepaste tarief en waarbij wordt verwezen naar de algemene voorwaarden van kantoor. Dit alles is van belang ter vermijding of vermindering van claims en klachten.’

Moet een notaris alles vastleggen?

‘Een notaris moet nog wel kunnen blijven werken natuurlijk. Je moet steeds het praktisch nut van regelingen voor ogen blijven houden. Er zijn al veel regels in het notariaat, dus je moet vastlegging niet gaan overdrijven.’

.....

Voor een optimale ontwikkeling van kwaliteit binnen het notariaat worden met regelmaat peer reviews gehouden bij notariskantoren. Ieder kantoor wordt eens in de drie jaar bezocht. Deze onderzoeken worden verricht door auditoren die zijn aangesteld door de KNB. Notariaat Magazine belicht in de komende edities een auditor en de vaak verrassende praktijkoplossingen die hij of zij tegenkomt.

.....

Nieuwe regels vastgoedlichamen

Een BV die onroerend goed bezit wordt onder omstandigheden aangemerkt als een vastgoedlichaam. Bij overdracht van aandelen kan dan overdrachtsbelasting verschuldigd zijn. Vanaf 1 januari wordt sneller dan voorheen aangenomen dat een BV een vastgoedlichaam is. Deze ingrijpende wijziging vraagt om extra alertheid van de notaris.

TEKST Henriëtte van Wermeskerken | BEELD Roel Ottow

Aandelen in een BV of ander lichaam, waarvan de bezittingen voor 70 procent of meer uit in Nederland gelegen onroerend goed bestaan, worden fiscaal gelijk behandeld als onroerend goed. Dat geldt voor lichamen die daarnaast aan de doeleis (zie kader) voldoen; in de praktijk gaat het vooral om projectontwikkelaars, bouwbedrijven en investeringsfondsen. Dan is sprake van een onroerendgoedlichaam of vastgoedlichaam. Wie een belang van een derde of meer in een vastgoedlichaam verkrijgt, is overdrachtsbelasting verschuldigd (artikel 4 Wet op belastingen van rechtsverkeer (WBRV)). De achtergrond van deze regels ligt in de wens van de overheid om te voorkomen dat via het 'tussenschuiven' van een rechtspersoon belasting wordt ontweken. Gevallen die economisch in wezen gelijk zijn, worden gelijk behandeld. Het Belastingplan 2011 voorziet in een aantal belangrijke wijzigingen ten aanzien van vastgoedlichamen.

ONMOGELIJK

De grootste verandering: het criterium van 70 procent of meer (hoofdzakelijkheids-criterium) wordt vervangen door 50 procent of meer (grotendeelscriterium). Verder telt voor de bezitser voortaan ook buitenlands onroerend goed mee, zij het dat tenminste 30 procent van het onroerend goed in Nederland moet liggen. Het buitenlandse onroerend goed telt mee om te bepalen of een lichaam al dan niet een vastgoedlichaam is; de belasting

'Het zal de fiscus niet opleveren wat ervan wordt verwacht'

wordt alleen over het Nederlandse onroerend goed berekend. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel in november aangenomen en met ingang van 1 januari 2011 worden de nieuwe regels van kracht, zonder overgangsrecht. 'Een bedrijf wordt na 1 januari dus sneller aangemerkt als een vastgoedlichaam', zegt Juriaan van der Stok, notaris bij Loyens & Loeff in Rotterdam. 'Om te bepalen of sprake is van een vastgoedlichaam wordt een jaar teruggekeken. Als een bedrijf in dat jaar op enig moment boven de 70 procent heeft gezeten met het onroerendgoedbezit, kan overdrachtsbelasting verschuldigd zijn bij een aandelenoverdracht. Door fluctuaties in de waarde van het vastgoed of andere activa, of de samenstelling van de activa, kun je zó even boven de 70 procent komen. Het is in de praktijk dus heel moeilijk om zeker te weten of een lichaam een vastgoedlichaam is, omdat het onmogelijk is om voor elke dag een toets uit te voeren. Als een lichaam wil voorkomen dat het een vastgoedlichaam wordt, adviseren wij om zekerheidshalve rond de 60 procent te blijven met het onroerend goed. Na 1 januari doen bedrijven er goed aan om hun vastgoed de 40 procent van het totale bezit niet te laten

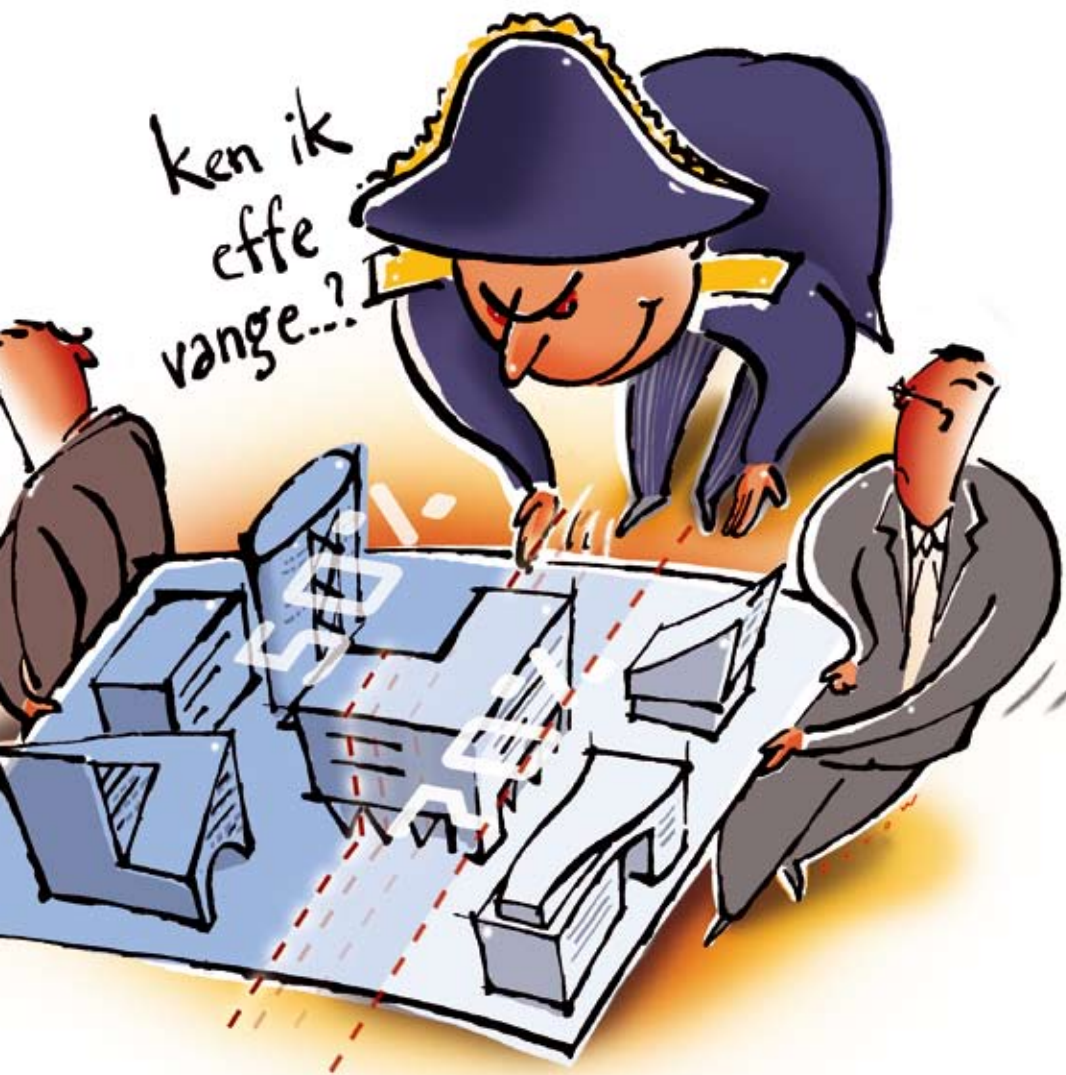
overstijgen, om niet het risico te lopen door een toevallige verandering een vastgoedlichaam te worden. Bij een bedrijf met buitenlands vastgoed is dat dus al snel 20 procent. Die 10 procent biedt een veilige marge.'

ZORGPLICHT

De notaris heeft een zorgplicht. Bestaat de mogelijkheid dat sprake is van een vastgoedlichaam, dan zal hij partijen daarop moeten wijzen. Jurjen van Daal, fiscaal advocaat in Amsterdam: 'Gezien de publieke taak die hij heeft bij de overdracht van aandelen en van onroerend goed kan hij niet volstaan met het zetten van een stempel. De notaris moet informeren over de criteria. Er kan zich een situatie voordoen waarin beide partijen zeggen dat er geen sprake is van een vastgoedlichaam, maar waar de notaris van mening is dat het niet zo duidelijk ligt. Dan kan de notaris partijen adviseren een en ander nader te laten uitzoeken. Zo voorkom je problemen achteraf. Natuurlijk is het verstandig om adviezen op schrift te zetten.'

AANSPRAKELIJK

Anders dan bij de overdracht van onroerend goed is de notaris bij de overdracht van aandelen in een vastgoedlichaam niet hoofdelijk aansprakelijk voor de overdrachtsbelasting. De koper doet na de overdracht aangifte voor de overdrachtsbelasting. 'Maar in een discussie met de fiscus zal een cliënt proberen zijn schade te verhalen op dienstverleners met een goede beroepsaansprakelijkheidsverzekering', waarschuwt Van Daal. Van der Stok: 'De notaris moet signaleren dat sprake kan zijn van een vastgoedlichaam. Dat verandert op zichzelf niet, maar een bedrijf voldoet na 1 januari veel sneller aan de criteria. Informeert de notaris zijn cliënten niet of niet voldoende, dan zou hij tuchtrechtelijk en mogelijk civielrechtelijk

aansprakelijk kunnen zijn. Het hangt er natuurlijk helemaal vanaf hoeveel informatie de notaris heeft.

ANTI-MISBRUIKBEPALINGEN

Nu ook buitenlands onroerend goed relevant wordt voor de bezitser rijst de vraag welke criteria gelden bij de beoordeling van dat bezit. Van der Stok: 'Er zijn landen met heel andere soorten van eigendom dan wij kennen. In Nederland is erfpacht bijvoorbeeld een zakelijk recht dat meetelt voor de bezitser. In Engeland wordt meer gebruik gemaakt van grondhuur dan hier. Hoe werkt die huur? Welke gebruiksrechten kennen andere landen? Dat gaat veel vragen opleveren.' Daar komt bij dat niet ieder land over een goed functionerend kadaster of vergelijkbaar systeem beschikt, zoals Van Daal opmerkt.

Het Belastingplan 2011 bevat nog een aantal anti-misbruikbepalingen. Verkrijgingen binnen een periode van twee jaar voorafgaand aan de overdracht worden beschouwd als verkrijgingen door een samenhangende overeenkomst, als het gaat om dezelfde verkrijger. Na 1 januari tellen ook verkrijgingen door een 'nauw verwante groep' mee in de beoordeling.

Het gaat om verkrijgingen in die periode van aandelen binnen de kring van verbonden personen en lichamen. Daaronder vallen bloed- en aanverwanten in de rechte lijn en bedrijven waarin deze personen belang hebben, en concerns. 'Dat betekent dat er meer onderzoek nodig is', zegt Van Daal. 'Voortaan moet naar het hele concern worden gekeken.' Verder wordt de verkrijging van rechten uit bestaande aandelen expliciet onder de heffing van overdrachtsbelasting gebracht, via een nieuw lid 11 bij artikel 4 WBRV. 'Wat dat betekent? Ja, dat vraag ik me regelmatig af', aldus Van der Stok. 'De wettekst is niet duidelijk. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat het gaat om wijzigingen, zoals statutenwijzigingen, die zorgen voor een wijziging in de verdeling van de winstgerechtigheid, zonder dat er iets aan de verhouding van het aandelenbezit hoeft te veranderen. Die verschuiving van winstgerechtigheid wordt een belastbare verkrijging. Je zou dus kunnen zeggen: tot 1 januari is die verschuiving van winst kennelijk niet belast, en ik kan me voorstellen dat mensen daar gebruik van gaan maken. Ik zou dat overigens niet adviseren, want zo duidelijk vind ik het niet.'

'SHOW STOPPER'

De wetgever heeft berekend dat de maatregelen structureel 150 miljoen euro per jaar extra overdrachtsbelasting gaan opbrengen. Van der Stok: 'Daar kun je vraagtekens bij zetten. De ervaring leert: als een transactie met een vastgoedlichaam leidt tot heffing van overdrachtsbelasting, dan gaat die transactie vaak gewoon niet door. Als een bedrijf een vastgoedlichaam wordt, worden de aandelen minder courant. Dit soort maatregelen kan als een 'show stopper' werken. Vastgoedfondsen zullen mogelijk minder snel investeren in Nederlands onroerend goed.' Van Daal is dezelfde mening toegedaan. 'Het zal de fiscus niet opleveren wat ervan wordt verwacht en het zal aan de andere kant kostenverhogend werken, door het extra onderzoek dat nodig wordt. Dat past niet in het streven van diezelfde overheid naar lastenverlichting voor het bedrijfsleven. En het is ook niet bepaald een stimulus voor de onroerendgoedmarkt.' Natuurlijk wil de wetgever constructies tegengaan. 'Actie en reactie, dat zie je vaak in fiscale wetgeving', zegt Van Daal. 'In de adviespraktijk worden allerlei constructies bedacht om belasting te ontlopen, en als reactie komt de wetgever met een wetswijziging. De praktijk reageert weer met nieuwe constructies op de wetgeving.' Van der Stok wijst erop dat het hier maar ten dele om anti-constructiebepalingen gaat. 'De wijziging van het bezitscriterium van 70 naar 50 procent is gewoon een grondslagverbreding.' ■

Na 1 januari 2011 is sprake van een vastgoedlichaam in de volgende gevallen:

- meer dan de helft van de bezittingen bestaat uit onroerend goed of heeft daar op enig tijdstip in het voorafgaande jaar uit bestaan;
- tenminste 30 procent van de bezittingen bestaan of hebben bestaan uit in Nederland gelegen onroerend goed;
- 70 procent van het totale onroerend goed wordt aangewend in het kader van de doeleis (het onroerend goed moet geheel of hoofdzakelijk dienstbaar zijn aan het verkrijgen, vervreemden of exploiteren van dat onroerend goed; dit is onveranderd).

*De Digitale Toekomst
van het Notariaat*

‘Breek met het verleden’

TEKST Mechtelt Lindenhovius | FOTO Truus van Gog

‘6 augustus 1991. Zegt die datum u iets?’ Geen reactie. ‘En weet u wat dit is?’ Te zien is een dia die nog het meeste weg heeft van een e-mail. ‘Dat is de dag dat de eerste website ontstond. En bedenk wel, dat is pas 7000 dagen geleden. 7000 dagen! En waar staan we nu?’ Aan het woord is Tony Bosma, futuroloog en partner bij Ordina op het gebied van innovatie en klantcontact. Hij is een van de sprekers op het congres ‘De Digitale Toekomst van het Notariaat’, dat 19 november plaatsvond in Media Plaza (Utrecht).

Bosma laat zien dat sinds 1991 de digitalisering een enorme sprong heeft gemaakt. ‘De mens heeft in 2009 meer data gegenereerd dan de voorgaande 5000 jaar. Een inkjet printer doet er 3805 jaar over om alles te printen wat op internet te

vinden is. Om al die data te lezen, ben je 57.000 jaar bezig, 24 uur per dag, 7 dagen per week.’ Er is een nieuwe wereld op komst. ‘Er worden per seconde 2.9 miljoen e-mails verzonden, per minuut wordt 20 uur video geüpload en per dag zijn er 50 miljoen ‘tweets’. Wat volgt?’

De tijd waarin we leven is uniek, zegt Bosma. Technologie en wetenschap functioneerden tot voor kort naast elkaar, maar dat is voorbij. Technologie en wetenschap gaan elkaar alleen maar versnellen, het ‘popcorneffect’. Bosma voorspelt dat de verandering die gaande is alles en iedereen zal raken. ‘We gaan ‘in het net’ leven, in ‘the real time world!’ Bosma’s advies: ‘Richt u niet op het efficiënt maken en vercommercialiseren van het verleden, maar op het voorsorteren op de toekomst. Breek met het verleden. Er is geen keuze: ‘get in’ or ‘be left out!’ ■

Stelling:

*De drukte in december is
een goed
in stand
gehouden
mythe*

TEKST Mechtelt Lindenhovius | FOTO'S Truus van Gog

'Nee hoor, ik mag geen vrij in december. Dan hebben wij het veel te druk op kantoor.' Een veelgehoorde uitspraak. Ook nu nog. Maar hoe valt dit te rijmen met die andere veelgehoorde kreet dat het werk vanwege de kredietcrisis enorm is

teruggelopen? Bestaat die decemberdrukte nog wel echt? Of is het iets wat nog vooral tussen de oren zit? En als het al zou bestaan, zijn werknemers dan zelf niet in staat om in te schatten of ze vrij kunnen nemen die maand. Moet dat echt van hogerhand opgelegd worden?

'Bij ons was het altijd verboden vrij te nemen, maar sinds een paar jaar is dat niet meer zo strikt. Wel is het automatisch wat drukker omdat er veel dagen uitvallen en mensen (soms vanwege box 3) nog net voor 31 december

willen kopen of schenken. Praktisch zitten mensen soms met het feit dat alle vakantie-dagen al op zijn. Kortom, je mag vrij nemen, maar feitelijk gebeurt het weinig.'

Adam Elzinga, kandidaat-notaris bij notariskantoor Swierstra (Assen)

'Ik kan niet zeggen dat het de laatste jaren altijd in december druk is geweest, maar het is zeker wel dit jaar zo en overigens vorig jaar ook. Het is ook drukker dan in de andere maanden van dit jaar. En dat zit hem toch in de onroerend goed praktijk; wij hebben op kantoor aardig wat nieuwbouwprojecten lopen. Het heeft met name te maken met

targets die bepaalde bouwers nog dit jaar willen halen, maar niet echt met een opleving in de huizenmarkt in het algemeen. Die drukte betekent overigens wel dat onze werknemers geen vrij mogen nemen. Wat dat betreft is het dus een 'ouderwetse' decembermaand.'

Fieneke van Leussen, notaris bij Trip Notarissen (Almere)

'Het fenomeen leeft heel erg in het notariaat. Ik denk dat de drukte op zich niet zo door het notariaat zelf in stand wordt gehouden, maar dat het meer iets is wat leeft bij onze klanten. Klanten willen voor het einde van het jaar nog BV's oprichten of aandelen overdragen zodat zij met hun bedrijf in het nieuwe jaar met een schone lei kunnen beginnen. Mensen die al langer met een testament bezig zijn, denken opeens 'oh dat moet ik nog dit jaar doen'. Het is bij ons ook echt drukker. En daarom

zijn er in december in principe geen verloven mogelijk. Dat staat ook nog steeds bij ons in de arbeidsvoorwaarden. Natuurlijk zijn er soms uitzonderingen, dat bekijken we per situatie. Toen Kerstmis en Nieuwjaarsdag bijvoorbeeld op een donderdag vielen, hebben wij het kantoor op de betreffende vrijdag gesloten. Jammer voor de klant, prettig voor ons. En op die ene dag mag het ook niet aankomen.'

Karin Vermij, hoofd Algemene Zaken bij notariskantoor Kroes & Partners (Alpha a/d Rijn)

'Ik denk dat de drukte deels afhankelijk is van je sectie. Ik ben voornamelijk werkzaam binnen het personen- en familierecht en merk wel dat tegen het einde van het jaar de werkdruk hoger wordt. Iets wat voornamelijk een psychologische oorzaak heeft: de cliënt wil gevoelsmatig een en ander graag voor 1 januari afronden zonder dat daarvoor een juridische of fiscale noodzaak is. Door een goede planning en het stellen van duidelijke grenzen richting cliënten kan de werkdruk in de decembermaand aanmerkelijk minder zijn. Het zit dus deels tussen de oren, maar dan ook voornamelijk bij de cliënten en, naar ik denk, de 'oude garde' binnen het notariaat.

December zou juist een maand kunnen zijn die aanleiding geeft voor reflectie binnen het kantoor op het gebied van planning, overleg en strategie-/doelstellingbepaling voor het komende jaar. Efficiency, bijvoorbeeld maximaal gebruikmaken van automatisering- en planningsmogelijkheden, is voor veel kantoren – met name bij de kleinere – nog een zeer onbekend begrip. Ik denk dat het notariaat een grote verschuiving staat te wachten wat betreft de manier van werken. De uitspraak 'get in' or 'be left out', op het congres 'De Digitale Toekomst van het Notariaat' is mij dan ook uit het hart gegrepen.'

Jacob Heldring, kandidaat-notaris bij Lexis notarissen (Meppel)

'Dit jaar zal de drukte in december nauwelijks spelen, want de feestdagen vallen in het weekend. Maar los daarvan is het de laatste jaren ook echt rustiger. Vroeger had je allerlei regelgeving die per 1 januari werd ingevoerd, maar dat heb je nu niet meer. Hoewel je altijd wel klanten houdt die menen dat iets nog per se nog dit jaar getekend moet worden. Het is bij ons in principe niet gewenst om aan het eind van het jaar verlof op te nemen. In individuele gevallen wordt het soms toegestaan, maar dan wel aan het begin van de

maand. Als je het aan de werknemers zelf overlaat, dan zal dat volgens mij wel tot excessen kunnen leiden. Ik heb wel verantwoordelijkheidsgevoel, maar of iedereen dat heeft? Ik vind wel dat als je op 22 december ziet dat er tussen kerst en oud en nieuw niets te doen valt, je die regel natuurlijk niet moet handhaven. Je moet er met verstand mee omgaan.'

Jaap Dubbeldam, kandidaat-notaris bij notariskantoor Kruis-Sweere (Noordwijk)

'Decemberdrukte is geen mythe. Zelfs in deze crisisjaren zien wij in de loop van het jaar het aantal nieuwe opdrachten snel stijgen, zeker ook in 2010. Door een goede onderlinge samenwerking binnen de Actusorganisatie willen wij de gevraagde werkzaamheden tot een goed eind brengen. Collegialiteit en betrokkenheid zijn daarbij de sleutelwoorden. Collegialiteit betekent voor mij onder andere dat je geen verlof vraagt als duidelijk is dat anderen binnen de afdeling, de vestiging of de organisatie het werk haast niet aankunnen. Dan maakt het ook niet uit of het gaat om te hoge

werkdruk bij medewerkers met dezelfde functie of juist heel andere functies. Je helpt elkaar gewoon om de klus te klaren. En uiteraard moeten notarissen daarbij het goede voorbeeld geven. Het is – zoals zo vaak – meer een kwestie van cultuur dan van structuur. De structuur is slechts ondersteunend in die zin dat je als management tijdig communiceert dat verlofaanvragen worden getoetst aan de kernwaarde van collegialiteit.'

Hans Eskens, notaris bij Actus Notarissen (Alkmaar)

En weer laait
de discussie over
het ontferde kind op

Botsende belangen rondom de legitimaris

Sinds de notaris het ontferde kind niet meer hoeft te informeren over zijn rechtspositie is er discussie over deze richtlijn. Vooral omdat die de kern raakt van de notariële dienstverlening.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

De 28-jarige Jerry Winkler haalde recentelijk alle media toen de zoektocht naar zijn biologische vader een spectaculaire vondst opleverde. De voormalig thuisloze vertelde hoe hij ontdekte dat de man die hem had opgevoed niet zijn echte vader was. Dat bleek de in 1992 overleden multimiljonair Alfred Winkler te zijn. Deze stierf in de veronderstelling dat hij kinderloos was en liet geld en goederen na aan een goed doel. Daar is ondertussen verbijsterend weinig van over en zijn bloedverwant heeft het nakijken. Ook wanneer de erfstelling anders had geluid, had Jerry overigens zijn rechten op de erfenis verspeeld. Want de termijn om zijn legitieme portie op te eisen was ruimschoots verstreken.

De reacties op het verhaal van Winkler laten er geen twijfel over bestaan. Die jongen heeft recht op een deel van de erfenis, is de algemene opvatting. De kwestie zwengelde de

nimmer verstomde discussie over het ontferde kind weer aan, hoewel dit geval geen bewuste onterving betreft.

GLASHOLDER

Vóór 2003 was het glasholder hoe de notaris met een ontferd kind diende om te gaan. Hij had de plicht alle erfgenamen volledig in te lichten over hun positie, dus ook ontferde kinderen (legitimarissen) die bij een beroep op de legitieme ook erfgenaam werden. Zolang niet duidelijk was of de legitimaris in de onterving berustte, kon er geen verklaring van erfrecht worden afgegeven. Maar de nieuwe erfrechtelijke positie van het ontferde kind brengt de notaris in een lastig parket. Aanvankelijk had men niet meteen in de gaten dat de legitimaris buiten de wet was gekukeld. En dus boog de werkgroep Deontologie zich over de kwestie en bracht in 2004 een advies uit dat door het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) werd overgenomen.

Kort gezegd luidt dat advies dat de legitimaris geen erfgenaam is, maar slechts schuldeiser. En ten aanzien van een schuldeiser heeft de notaris geen onderzoek- en informatieplicht. Sterker nog, als de notaris het ontferde kind tegen de wil van de erfgenamen informeert over de dood en het testament van de ouder, schendt hij zelfs zijn beroepsgeheim. Helemaal rechteloos heeft de wetgever het

ontferde kind echter ook weer niet willen maken. Al is hij dan ontferd, toch heeft hij recht op zijn legitieme portie: de helft van zijn kandsdeel. In geld, recht op spullen uit de boedel heeft hij niet. Wel moet het ontferde kind er op tijd bij zijn: vijf jaar na de dood van zijn ouder vervalt het recht en heeft hij het nakijken.

RECHTSZEKERHEID BIEDEN

Sinds het advies door de KNB werd overgenomen, laait de discussie over de rol van de notaris ten aanzien van het ontferde kind telkens weer op. Ter gelegenheid van de jaarvergadering van de KNB verscheen in oktober het preadvies 'De goede notaris', met daarin het hoofdstuk 'Deontologische dilemma's in het erfrecht' van de Groningse hoogleraar Wilbert Kolkman. Daarin gaat hij in op het ontbreken van de informatieplicht ten aanzien van het ontferde kind.

De notaris dient toch de belangen van alle betrokken belanghebbenden in het oog te houden?

Kolkman: 'Dat is ook precies waarom er iedere keer weer notarissen beginnen te steigeren als het hierover gaat. Maar er zijn ook mensen die zeggen: "wij prijzen ons als notariaat uit de markt door ons met verplichtingen op te zadelen die andere beroeps groepen niet hebben terwijl zij voor een deel hetzelfde

werk mogen doen, zoals het afwikkelen van een nalatenschap.” Daarom besloot de werkgroep dat de notaris wel verplichtingen heeft tegenover belanghebbenden, maar om die groep niet te groot te maken. Misschien zou het echter prettiger zijn wanneer wij het er allemaal over eens waren dat wij als notariaat veel meer zouden moeten doen. Want al gaat het niet om een hele grote groep, de notaris behoort ook in atypische gevallen rechtszekerheid te bieden.’

ZIELIGHEIDSGEHALTE

Het overgrote deel van de boedels in Nederland is klein. ‘Stel nou dat ik een nalatenschap moet afwikkelen van 2000 euro’, zegt de Tilburgse notaris Peter Blokland. ‘Er zijn vier kinderen, van wie er een is onterfd. De legitieme van dat onterfde kind is dan 250 euro. Die legitiemaris moet worden opgespoord, vervolgens stuur ik die persoon een brief, waarna hij om informatie vraagt omdat hij niet goed begrijpt hoe het in elkaar steekt. Voor je het weet zijn die kosten buitenproportioneel hoog. Wat moet je daarmee? De erfgenamen staan echt niet te trappelen om mijn werk te betalen.’ ‘Het ligt er maar net aan van welke kant je het bekijkt’, vindt de Utrechtse notaris Ritzo Holtman. Waaraan hij toevoegt dat de kwestie rondom legitiemarissen een hoog zieligheidsgehalte heeft. ‘We hebben het doorgaans niet over de fijnste familiebanden. Zo iemand

wordt onterfd, krijgt geen bericht en komt er na jaren achter dat hij zijn portie niet meer kan opeisen.’ Toch stelt Holtman graag een andere vraag: Waarom mag een erflater zijn kind niet onterven? ‘Het is zijn bezit, hij mag het in de fik steken, over de balk gooien, maar zijn kind onterven zou niet mogen?’ Blokland: ‘Dan had de wetgever de legitieme portie maar moeten afschaffen. Dat was tenminste duidelijk geweest. Nu heeft het onterfde kind wel recht op zijn legitieme, maar alleen als hij binnen vijf jaar actie onderneemt. De wetgever hinkt op twee gedachten.’

EMOTIES

Meerdere notarissen hebben aangegeven het een goede zaak te vinden als de consument de plicht zou krijgen zichzelf goed te laten informeren. In het oktobernummer van *JBN* zet notaris Ronald Brinkman uiteen dat het voor een legitiemaris allerminst eenvoudig is om het Boedelregister te raadplegen. Het advies dat een legitiemaris zelf onderzoekplichtig zou moeten zijn, lijkt daardoor vooral een advies van juristen voor juristen.

In juridisch opzicht mag het advies van de werkgroep Deontologie staan als een huis, veel notarissen ervaren het anders. Voor hun gevoel is de informatieplicht nou eenmaal onlosmakelijk verbonden met de notariële ambtsplicht. Bovendien beschouwt de notaris

de legitiemaris ook wel als een speciaal soort schuldeiser, zegt Blokland. ‘Het gaat over de ouder/kindrelatie en daar hebben mensen veel emoties bij. Dergelijke felle discussies maak ik niet mee bij de vraag of de notaris de fiscus moet inlichten over een belasting-schuld, terwijl die soms ook vervalt als de fiscus niet binnen een bepaalde termijn actie onderneemt.’

Blokland was een van de leden van de werkgroep Deontologie en behoorde destijds tot degenen die gevoelsmatig moeite hadden met het juridisch correct geformuleerde advies. Jaarlijks wordt hij een aantal malen geconfronteerd met een nalatenschap waarin een kind is onterfd. ‘Ik licht in die gevallen de legitiemaris niet in als de erfgenamen dat niet willen. En dat is doorgaans het geval. “Benader hem maar niet, mijn ouders wilden niet dat hij wat kreeg, dus laten wij handelen in hun geest.” En in ons eigenbelang, denk ik dan.’

SCHRIJNEND

De ondervraagden vinden de huidige regeling vooral schrijnend voor minderjarige legitiemarissen, omdat de vervaltermijn ook tijdens de minderjarigheid loopt. Volwassenen kunnen zich desgewenst laten voorlichten door een notaris. Maar ouders hebben vaak een langstlevende testament. De langstlevende

Als medewerker profiteert u van collectief voordeel bij OHRA. Wat betekent dit voor u?

De OHRA Zorgverzekering voor een scherpe premie van € 96,23

Naast een scherpe premie heeft u een uitstekende dekking, volledige keuzevrijheid en online gemak.

Dubbel voordeel op de OHRA All Risk autoverzekering

Sluit u uw autoverzekering voor 31 december 2010 online af dan ontvangt u 20% eerstejaarskorting! U profiteert ook van de gratis thuisbrengservice Job.

Een scherpe premie van € 96,23 op de OHRA Zorgverzekering voor alle medewerkers van notariskantoren

Ga naar www.ohracollectief.nl/knbliden of bel 026 400 40 40

van de
mensen
van **OHRA**

dvH de Velde Harsenhorst
FINANCIËLE ADMINISTRatieve CONSULTANCY

Voor het notariaat...

...flexibiliteit in capaciteit

Financiële Administratieve Consultancy

administratieve
dienstverlening

interim
management

finance en
control

salaris-
administratie

accountancy en
fiscaliteiten

opleidingen

de Velde Harsenhorst
Financiële Administratieve Consultancy
Tel. 038-4528566 E-mail: info@develdeharsenhorst.nl
www.develdeharsenhorst.nl

Wie zorgt er straks voor Pietje?

Nadenken over het moment dat u er niet meer bent... Dat is niet leuk en vaak heel emotioneel. Wat gebeurt er met uw nalatenschap; gaat die naar uw nabestaanden of kiest u voor een goed doel? Maar ook: wie zorgt er straks voor uw huisdier?

Onze medewerkers zijn niet alleen deskundig op het terrein van praktische regelingen, maar ook beschikbaar voor een goed gesprek over uw zorgen en twijfels en, zo u wilt, over geloofsvragen.

Bel ons als u een persoonlijk advies wilt voor uw unieke situatie.

Stichting Leger des Heils, Afd. Nalatenschappen
Postbus 3006, 1300 EH Almere
Tel.: (036) 539 81 62 • fw&m@legerdesheils.nl
www.wiezorgterstraksvoorpietje.nl

‘Naarmate het notariaat commerciëler wordt, zal de legitimaris in toenemende mate niet worden benaderd’

zou dan namens het minderjarige kind de legitieme moeten invoeren. Tegen zichzelf, wat natuurlijk niet gebeurt. Wanneer die langstlevende ouder vervolgens met een nieuwe partner kinderen krijgt, komt het geërfde vermogen ook bij die kinderen terecht, zonder dat het kind uit de eerdere relatie een extra aanspraak heeft. Als het kind geen claim op zijn legitieme heeft, is dat vervelend. Officieel zou de kantonrechter minderjarigen moeten beschermen, maar daar komt in de praktijk nagenoeg niets van terecht.

De onduidelijkheid in de regelgeving leidt ertoe dat nalatenschappen waarin een onterfd kind voorkomt, in de praktijk verschillend worden aangepakt. Blokland vindt dat ongewenst. ‘Voor de legitimaris is het dus een soort tombola. Afhankelijk van welke notaris de erfgenamen kiezen, wordt hij wel of niet benaderd. De erfgenamen gaan mogelijk juist op zoek naar een notaris die de legitimaris niet benadert. Bovendien zit er een kostenaspect aan, want het opsporen van een legitimaris kost geld. Omdat niet

duidelijk is wat de notaris precies wordt geacht te doen in combinatie met het systeem van de vrije tarieven betekent het dat het balletje in de richting rolt van de notaris die de legitimaris niet benadert en dus goedkoper is. En naarmate het notariaat commerciëler wordt zal de legitimaris daardoor in toenemende mate niet worden benaderd.’

TUSSENOPLLOSSING

Zowel Wilbert Kolkman als Peter Blokland zitten in de KNB-commissie Erfrecht. Binnenkort publiceren zij in het WPNR een rapport over deze kwestie waarin ze voorstellen de vervaltermijn pas te laten beginnen op het moment dat de legitimaris op de hoogte is van het overlijden. ‘Als notaris kun je dan altijd tegen de erfgenamen zeggen: “Het onterfde kind blijft zijn recht houden. Als ik hem nu niet benader, kan hij over twintig jaar alsnog te voorschijn komen en zijn legitieme opeisen”.’ Of hun advies door de wetgever zal worden overgenomen, kunnen ze alleen maar hopen. Als tussenoplossing raden ze notarissen aan

van de erfgenamen een zo ruim mogelijke opdracht te vragen. ‘Wijs ze op het zwaard van Damocles dat gedurende vijf jaar boven hun hoofd hangt als zij de legitimaris niet benaderen en de rust die het iedereen geeft als ze meteen weten waar ze aan toe zijn. Maar willen de erfgenamen dat niet, en je snapt natuurlijk best waarom ze dat niet willen, dan houd je dat vraagstuk over.’ ■

Jaarlijks sterven er in Nederland ongeveer 155.000 mensen. Vanwege de vergrijzing neemt dat aantal de komende decennia toe tot 220.000. Naarmate het aantal overlijdens toeneemt, zal ook het aantal ontervingen toenemen. Op dit moment is er nog geen tuchtzaak bekend van een onterfd kind dat niet door de notaris werd geïnformeerd en daardoor te laat was om de legitieme portie te vorderen. Het lijkt een kwestie van tijd voor het zover is.

*‘Als er juridisch
iets speelt, geef
ik namens de
vereniging advies’*

Tinus Gaikema

‘Behalve het vastleggen, wil de vereniging de geschiedenis ook op een mooie manier presenteren’

.....
 Veel notarissen vervullen pro deo een bestuursfunctie, staan als om niet-adviseur stichtingen en verenigingen bij, of geven op een andere manier belangeloos blij van hun maatschappelijke betrokkenheid. In een fotoserie brengt Notariaat Magazine die betrokkenheid in beeld: de notaris, gefotografeerd in de omgeving van de club, de vereniging, de stichting, waar hij of zij bij betrokken is. Hebt u suggesties? Mail naar nm@knb.nl.
 .....

TEKST Annet Huyser | FOTO'S Truus van Gog

‘Coevorden is een oude historische stad. Ik heb de boeken er nog weer eens op nageslagen: in 1148 kwam de naam al voor in stukken. Een voorde is een doorwaadbare plaats in een beek of rivier. Er was hier een soort zandrug tussen allemaal moerasgebied. Koeien werden er naar landbouwgrond geloofst. Vandaar de naam van de stad. Deze plek lag ook aan de enige doorgaande weg vanuit Duitsland naar het noorden, naar Groningen, de rest was moeras. Coevorden is op-en-top vestingstad geweest, met een heel rijke geschiedenis. Je ziet het bijvoorbeeld in de binnenstad, bij de bouw van het nieuwe gemeentehuis. Voorafgaand daaraan is er archeologisch onderzoek gedaan. Allerlei historische voorwerpen uit verschillende perioden kwamen in de bouwput bloot te liggen.’

‘Om de geschiedenis van de stad vast te leggen hebben we een historische vereniging: Stadt en Heerlijkheid Covorden. Ik ben er het langstzittende bestuurslid: al tien jaar ben ik erbij betrokken, de laatste jaren als adjunct-voorzitter. Maar er zijn ook vroegere bestuursleden die terugkomen. Dat is wel een teken, het is een heel actieve en enthousiaste club. Behalve het vastleggen, wil de vereniging de geschiedenis ook op een mooie manier presenteren aan iedereen die geïnteresseerd is. De meeste leden, ongeveer vierhonderdvijftig, zijn al wat ouder, maar we proberen juist ook de jeugd erbij te betrekken. Eens in het jaar, in de “Week van de Geschiedenis”, organiseren we bijvoorbeeld een tentoonstelling samen met jongeren. Als locatie kiezen we soms een school. De leerlingen helpen met het inrichten van de tentoonstelling en ze maken de banners. Vorig jaar hebben we een pantserdivisie uit Havelte laten komen – Coevorden is nogal zwaar belegerd geweest in de Tweede Wereldoorlog. Ook bij de organisatie daarvan is de jeugd heel actief geweest. Zo krijg je toch een binding.’

‘Mijn aandeel in het uitvoerende werk binnen de vereniging is niet groot, ik doe meer in de voorbereiding. Mijn specifieke bestuursrol is op juridisch-beleidsmatig gebied. Bij de laatste grote stadsvernieuwing stond de hele stad op z'n kop. Onze vereniging is daarbij nogal eens gesprekspartner voor de gemeente geweest. Als er juridisch dan iets speelt, geef ik namens de vereniging advies. Neem het Kasteel Coevorden, het enige kasteel in Drenthe. Het is eigendom van de gemeente, maar heeft een publiek-private functie. De gemeente heeft het in erfpacht gegeven aan een horecaondernemer, die het prachtig heeft gerenoveerd tot een château-restaurant. Voor bepaalde feestelijke gelegenheden, bijvoorbeeld als trouwlocatie, wil de gemeente het kasteel voor de burgers toegankelijk houden. Wij zijn als vereniging bij de besluitvorming daarover betrokken geweest.’

‘De gemeente Coevorden telt vier andere kernen met eigen historische verenigingen. Met elkaar hebben we een overkoepelende club. Die is bezig alle kunstwerken van de gemeente in de open lucht te inventariseren. Daaraan gaan ze een fietsroute koppelen. En we werken samen met de Duitse zustervereniging in Emlichheim. Een aantal mensen heeft een wandelroute ontwikkeld langs vroegere grenspalen. Die markeringen van Bentheimer zandsteen werden al in de 18e eeuw geplaatst. Voordat we projecten zoals dit “Grensstenenpad” starten, kijken we als bestuur of we ze financieel kunnen ondersteunen.’

‘Waar we op dit moment druk mee zijn is het realiseren van een Erfgoedhuis, een multifunctioneel verzamelgebouw op historisch gebied. Het idee is het huidige museum van oudheden, de bibliotheek en onze vereniging onder één dak te brengen. Vanuit drie organisaties kunnen we dan allerlei historische publicaties en foto's exposeren. Onze vereniging zal betrokken zijn bij de juridische vormgeving. Maar zo ver zijn we nog niet. We zijn nog in overleg met alle partijen en met de gemeente.’

‘Ik doe voor de vereniging ook nog wat taken als profunctionaris. Als er belangrijk nieuws is of we hebben een lezing, dan heb ik contact met de pers en probeer ik een stukje in een plaatselijke of provinciale krant te krijgen. En ik verspreid in een bepaalde wijk ons kwartaaltijdschrift. Ik ben dus ook bezorger.’ ■

Mr. Tinus Gaikema (Huberts & Gaikema Netwerk Notarissen, Coevorden) is vanuit zijn maatschappelijke betrokkenheid bestuurslid van historische vereniging Stadt en Heerlijkheid Covorden in Coevorden.

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

JAARREKENINGEN - BEDRIJFSOPVOLGING - ADVISERING - PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING - UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

DE TROMPET 1900B 1967 DB HEEMSKERK 0251-783278 WWW.QUAESITOR.NL

NOTASS

notariële assistentie

Bij onderbezetting en tekort aan expertise.

voor meer info www.notass.nl / Wiebe de Vries tel: 0651217865
Rob Reusch tel: 0651121969

JBN: Juridische Berichten voor het Notariaat

Hét civielrechtelijke praktijkblad!

Hebt u behoefte aan een compleet overzicht van relevante zaken binnen de civielrechtelijke praktijk? Juridische Berichten voor het Notariaat (JBN) stelt een hoogwaardige selectie samen van actuele onderwerpen die van belang zijn voor uw praktijk. Alle voorkomende onderwerpen worden op een praktisch toepasbare manier voor het voetlicht gebracht.

Een selectie van de behandelde rechtsgebieden:

- Huwelijksvermogensrecht
- Erfrecht
- Agrarisch recht
- Bouwrecht
- Vennootschapsrecht
- Kadasterzaken
- Levensverzekeringen

JBN verschijnt 11 keer per jaar. Bij dit abonnement ontvangt u een handige bewaarband.

Hoofdredactie:
prof. mr. W.G. Huijgen,
mr. G.J.C. Lekkerkerker,
prof. mr. B.E. Reinhartz,
mr. P. Blokland,
prof. mr. D.F.M.M. Zaman.

**Bestel via
www.sdu.nl
of bel
(070) 378 98 80**

Prijs: €267,69 per jaar.
Prijs is exclusief btw,
inclusief verzend- en
administratiekosten.

Bestelcode: TSJBN

U ontvangt een verzamelband bij uw abonnement.

Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar via de boekhandel

Sdu UITGEVERS

Tunnelvisies: een leerschool

OPINIE

Bij tunnelvisie denk ik aan het Openbaar Ministerie (OM). Het OM heeft vooral van het bestaan daarvan het bewijs geleverd.

Maar het heeft geen monopolie.

De jurist die het boekje 'De slapende rechter' van Wagenaar e.a. heeft gelezen, hult zich in plaatsvervangende schaamte. Niet omdat rechters fouten maken, maar omdat zij het niet over hun tong krijgen dat toe te geven. De zaken 'Lucia de B.' en de 'Schiedammer parkmoord' illustreren het. Recent deed een raadsheer/hoogleraar een boekje open. Ging het om nieuwe kleren of om vuile was?

VAGEVUUR

Woningcorporaties zijn hun sociale roots vergeten. Hun bestuurders verrijken zich, maar erger is dat al die belangrijke leden van raden van toezicht dat toelaten en buiten schot blijven.

Was ooit de woekeraar – bankier *avant la lettre* – degene die volgens Dante in de onderste regionen van de hel terecht kwam, slechts gered door de uitvinding van het vagevuur, nu zijn het de bankiers die zich bekwame graaiers tonen, maar vooral hun onbekwaamheid demonstreren. Ze zijn collectief door de mand gevallen. Advocaten, belastingdeskundigen en accountants doen het beter. Maar vooral de branche van deze laatsten vertoont scheuren, nu ook van binnenuit. Het eigen tuchtrecht raakten ze kwijt. Hun controlepretentie kende enkele decennia geen grenzen. Van splitsing in controle en advies, voor de actuarissen terecht wettelijk voorgeschreven, willen ze niet horen. Boekenonderzoek resulteerde, ook bij multinational en bank, in één – dikbetaald – A-4'tje, maar de inkt was nog niet droog of banken vielen bijna om. Bij het uitbrengen van het wettelijk

voorgeschreven, veel uitvoeriger verslag van hun onderzoek wordt ten onrechte aan de opdrachtgever een geheimhoudingsplicht opgelegd.

BROKKEN

CBS en Actuarissen liepen onbegrijpelijk ver achter bij de ontwikkeling in levenskansen. DNB hobbelde er achteraan. Voor de pensioenfondsen een onaangename verrassing.

Economen legden met het ontbreken van crisisbestendige rekenmodellen een *testimonium paupertatis* af, zoals de politicologen al deden in 1989 toen geen van hen de val van de muur had zien aankomen terwijl de brokken er al af vlogen. De beste dokters slagen er al een halve eeuw niet in de inkomens bij een aantal specialismen binnen aanvaardbare grenzen te houden. De hoge babysterfte in Nederland werd door diezelfde dokters jarenlang genegeerd. Call-/servicecenters kunnen alleen maar afpoeieren. Je hoeft geen Youp te heten om dat te weten, wel om het landelijk aan de kaak te stellen.

IJDELHEID

Het is geen verrassing als de zoveelste branche in de schijnwerpers staat. De publicitaire schandpaal, *naming & shaming*, kan een correctiemiddel zijn. Vaak gaat het over de fouten van weinigen omdat de branche zelf geen orde op zaken stelt en het overheidstoezicht faalt. Zo kan een hele branche zijn aanzien verliezen. Notarissen, eens van nagenoeg onkreukbaar gedrag, komen meer en meer in opspraak. De tuchtrechter heeft het er helaas druk mee. Dante zou de notarissen het *purgatorio* niet besparen, ook al mogen ze niet bankieren. De notariële branche verloor de prijsregulering niet alleen

doordat marktwerking de trend werd, maar vooral omdat de zelfregulering leidde tot veel te hoge inkomens. De veroorzaakte, bijna existentiële ellende, zal nog wel even duren ook al is het euvel al lang niet meer aanwezig. Wat is er toch mis in veel branches? Gemeenschappelijk is dat zelfreflectie een zwakke stee is, dat in een spiegel kijken vooral gebeurt uit ijdelheid en dat maar weinigen het lef hebben zich te spiegelen aan de best georganiseerde andere branche, aan de bekwaamste collega, en bij professionele *watchers*, zoals wetenschappers en journalisten. Wat 'goed' is moet een branche niet proberen alleen zelf uit te maken.

UITBLINKEN

Ook de politiek leed vijftien jaar geleden aan een tunnelvisie. Het notariaat is geen vrije markt, het is nu alleen maar een vrije prijzenmarkt. Deze vrije markt als een blijvend gegeven beschouwen, gaat te ver. Defaitisme van de beroepsgroep kan dodelijk zijn. En verlies van gevoel van eigenwaarde is even erg. Zolang er geen politieke wil is tot ommekeer zit er voor de branche maar één ding op: uitblinken, beter rekenen en op de vraag 'Notaris, wat kom je doen?' een glasheldere sociaal-juridische boodschap blijven uitdragen.

Augustinus Rieter, oud-notaris

Huwelijkse voorwaarden

‘Een vrouw is dus beter af met een huwelijk op basis van gemeenschap van goederen’

Het voorstel van D66 om de wettelijke basis bij een huwelijk om te draaien – standaard huwelijkse voorwaarden in plaats van gemeenschap van goederen – heeft tot veel reacties geleid in de media. Weinig mensen heb ik echter een antwoord horen geven op de vraag welk probleem hiermee eigenlijk wordt opgelost. Let wel, ik ben niet tegen veranderingen in het huwelijksvermogensrecht, maar de discussie die nu is opgelaaid lijkt gevoerd te worden op verkeerde gronden.

Uitgangspunt van D66 is dat de huidige wettelijke basis niet meer van deze tijd is. De vrouw van tegenwoordig is zodanig economisch zelfstandig dat de gemeenschap van goederen niet langer nodig is om haar financieel tegemoet te komen, mocht het huwelijk onverhoopt stranden. Uit cijfers van het CBS uit 2008 blijkt dat 82% van de

getrouwde mannen als economisch zelfstandig wordt beschouwd en 44% van de getrouwde vrouwen. Verder verdient de getrouwde man gemiddeld genomen 4 keer zoveel als een bijstandsuitkering en de getrouwde vrouw 2,4 keer. Vanuit dit oogpunt is een vrouw in beginsel dus beter af met een huwelijk op basis van gemeenschap van goederen dan omgekeerd.

Verder is het de vraag welke mensen op huwelijkse voorwaarden trouwen. Bij ongeveer een op de vier huwelijken worden vooraf voorwaarden opgesteld. De overige echtelieden trouwen in gemeenschap. De belangrijkste reden voor huwelijkse voorwaarden is in ongeveer driekwart van de gevallen een (groot) verschil in vermogen tussen de twee partners bij aanvang van een huwelijk. Mensen hebben er klaarblijkelijk vooral behoefte aan om ingebracht vermogen plus eventuele erfenissen en schenkingen buiten het huwelijk te kunnen houden, mocht het huwelijk op termijn tot een echtscheiding leiden.

Laat dit laatste nu net het uitgangspunt zijn geweest van het voorstel tot wijziging van het huwelijksvermogensrecht dat nu al enige tijd in de Eerste Kamer ligt te wachten op afhandeling. Helaas is het voorstel door een amendement in de Tweede Kamer behoorlijk geamputeerd. Als de partijen die nu zo enthousiast reageren op het voorstel van D66 echt iets willen doen waar de praktijk behoefte aan heeft, dan zorgen ze dat hun collega's in de Eerste Kamer via een novelle het amendement terugdraaien en dat het oorspronkelijke voorstel wordt aangenomen. Daar hebben hun kiezers nu echt wat aan. ■

Geertjan Sarneel | VOORZITTER

Digitalisering

De laatste jaren heeft de digitalisering van juridische bronnen een grote vlucht genomen. Ook het bureau van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) blijft hierin niet achter. Het digitaliseren van de bibliotheekcollectie is daarvan een onderdeel. Hoe hebben wij dat aangepakt.

Overheid en rechtspraak stellen op gratis openbare websites officiële publicaties, wetgeving en jurisprudentie ter beschikking. Uitgevers brengen van steeds meer papieren edities ook een digitale versie uit. Sommige uitgaven worden al niet meer op papier uitgegeven! Deze ontwikkelingen passen in een nieuwe manier van werken waar steeds meer bedrijven en organisaties op overgaan. Ook het bureau van de KNB maakt hierin een slag en het digitaliseren van de bibliotheekcollectie is daarvan een onderdeel.

UITGEBREIDE TEST

We hebben het daadwerkelijk gebruik van de verschillende bronnen bekeken en de beschikbaarheid van digitale uitgaven en producten onderzocht. Voor het notariaat zijn, naast losse abonnementen, kant-en-klare pakketten op de markt: Sdu OpMaat voor het Notariaat en Kluwer Navigator Notaris. Daarnaast bestaan er contentintegratiesystemen, waarvan Legal Intelligence en Rechtsorde Lokaal de grootste marktpartijen zijn. Hiermee zijn bronnen van verschillende uitgevers, samen met een groot aantal openbare websites, via één systeem te raadplegen.

De volgende stap was het vergelijken van de kosten van papier en digitaal. Niet alleen de prijs van het abonnement, maar ook de uren die werden besteed aan onder andere invoegen, opruimen en raadpleging van de bron waren daarbij van belang. In samenspraak met het NJB, de grootste gebruiker van de bibliotheek, is vervolgens vastgesteld welke abonnementen konden worden opgezegd. Van de tijdschriften die niet zijn

**bibliotheek,
een**

logische stap

opgezegd en van een aantal boeken is het papieren abonnement omgezet in een digitaal abonnement.

Voor het Notarieel Juridisch Bureau (NJB) is het belangrijk om veel bronnen van verschillende uitgevers naast elkaar te kunnen gebruiken. Een contentintegratiesysteem was daarom in ons geval de beste oplossing. Na een uitgebreide test met beide systemen bleek Rechtsorde Lokaal het beste aan te sluiten bij onze manier van werken. Momenteel zijn alleen bronnen van Nederlands recht in het systeem opgenomen. De beschikbaarheid van buitenlandse bronnen wordt onderzocht. Daarnaast wordt bekeken op welke wijze de interne kennis van met name het NJB in het systeem kan worden opgenomen.

LOGISCHE STAP

Er komt dus heel wat kijken bij de digitalisering van een bibliotheek. Uit het oogpunt van efficiency en gezien de ontwikkelingen om ons heen is het echter niet meer dan

een logische stap. Voor kantoren die overwegen ook de overstap van papier naar digitaal te maken, volgen hier een paar tips:

- Ga na wat u echt nodig heeft en daadwerkelijk gebruikt.
- Zoek uit of u gebruik kunt maken van openbare websites, zoals overheid.nl, wetten.nl en rechtspraak.nl.
- Bekijk welke kosten u maakt voor uw papieren bibliotheek en vergelijk die met de kosten van de verschillende digitale producten. Kijk niet alleen naar abonnementsprijzen, maar ook naar de uren die worden besteed aan bijvoorbeeld invoegen, opruimen en raadplegen. Realiseer u dat een digitale uitgave door meerdere medewerkers tegelijkertijd kan worden gebruikt.
- Weeg af wat het meest rendabel is: losse abonnementen, een kant-en-klaar pakket of een contentintegratiesysteem.
- Doorgaans is het mogelijk om een proefabonnement of een proefaansluiting te nemen. Maak daarvan gebruik! Neem

tijdens de proefperiode de tijd om het product te leren kennen.

- Kies voor het product dat het beste aansluit bij de manier van werken op uw kantoor. Denk hierbij vooral toekomstgericht.
- Onderhandel over de prijs en de voorwaarden in het contract.

Voor vragen of advies kunt u contact opnemen met de afdeling Bibliotheek & Documentatie van de KNB (documentatie@knb.nl). Wij delen graag onze ervaringen.

Hoorcolleges Flexibilisering BV-recht

Het wetsvoorstel Vereenvoudiging en Flexibilisering van het BV-recht is eind 2009 door de Tweede Kamer aanvaard. Inmiddels ligt ook de Invoeringswet bij de Tweede Kamer. Ook al is nog niet geheel duidelijk wanneer het wetsvoorstel in werking zal treden, duidelijk is dat het Nederlandse BV-recht ingrijpend zal worden gewijzigd.

Het nieuwe BV-recht heeft niet alleen grote gevolgen voor de huidige BV-modellen die in de notariële praktijk gehanteerd worden, maar biedt vanwege de grotere vrijheid van inrichting voor samenwerkingsvormen vele nieuwe mogelijkheden. Tijdens dit hoorcollege zal aan de belangrijkste wijzigingen diepgaand aandacht worden besteed, waarbij ook in het bijzonder de gevolgen voor de praktijk aan de orde zullen komen.

Docenten zijn prof. mr. D.F.M.M. (Niek) Zaman, prof. mr. W.J.M. (Wino) van Veen, prof. mr. C.A. (Kid) Schwarz en mr. Barbara Bier.

Voor meer informatie over de data, kosten en voor inschrijven kijkt u op NotarisNet/Opleidingsaanbod. U kunt ook inschrijven door een e-mail te sturen aan cursussen@knb.nl

Duidelijk is dat het BV-recht ingrijpend zal worden gewijzigd

Arbitrageclausule in overeenkomsten

In notariële akten worden regelmatig bedingen opgenomen waarin staat dat alle geschillen die naar aanleiding van de overeenkomst of op een ander manier ontstaan, beslecht zullen worden door middel van arbitrage. Te denken valt bijvoorbeeld aan maatschapovereenkomsten of splitsingsakten. Arbitrage is rechtspraak door arbiters en vervangt de procedure voor de overheidsrechter. Naast arbitrage bestaat ook nog het bindend advies, eveneens een vorm van alternatieve geschillenbeslechting. Bindend adviesgevers geven een bindend advies, waarvan partijen hebben afgesproken dat ze zullen naleven. Een bindend adviesprocedure vervangt wel de procedure voor de overheidsrechter, maar mondt (in tegenstelling tot een arbitrageprocedure) niet uit in een vonnis dat ten uitvoer kan worden gelegd. Bij het opnemen van een arbitrageclausule in een overeenkomst zijn verschillende aspecten van belang, waar u rekening mee moet houden.

ONDUBBELZINNIG

Om een geschil ter beslechting te kunnen voorleggen is een arbitrageovereenkomst nodig. Deze arbitrageovereenkomst kan worden opgenomen in een arbitraal beding in een contract, waarbij toekomstige geschillen

aan arbitrage worden onderworpen. Een arbitraal beding in een overeenkomst moet ondubbelzinnig zijn (het moet volledig duidelijk zijn dat er voor arbitrage is gekozen). Een voorbeeld van een arbitrageclausule, is te vinden op NotarisNet (bij de *Praktijk/KNB-modellen/Praktijkuitoefening*). Als een geschil ontstaat en partijen hebben nog geen arbitrage afgesproken kunnen zij dat alsnog doen. De arbitrageovereenkomst wordt dan vastgelegd in een zogenaamd compromis.

HERZIEN

Regelmatig is in overeenkomsten bij de geschillenregeling bepaald, dat de arbiters worden benoemd door de KNB. De KNB is echter niet betrokken geweest bij opname van de betreffende geschillenregeling in deze akten en vindt het ook niet passen bij haar rol. Ook in het oude KNB-model maatschapcontract uit 1979 stond een dergelijke clausule. Wij verzoeken u om eventuele clausules met die strekking te herzien door middel van een aanvullende overeenkomst. Wij raden aan om in de nieuwe clausule op te nemen dat het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) de arbiters zal benoemen. Eventueel aan ons gerichte verzoeken om arbiters te benoemen,

Juiste gegevens in Fikkert's

Het G. Fikkert's jaarboek moet de juiste gegevens bevatten. Wilt u daarom uw (kantoor)gegevens controleren en wijzigingen en/of aanvullingen tijdig, maar uiterlijk 17 december 2010, schriftelijk aan de ledenadministratie doorgeven?

De meest recente kantoorgegevens uit onze administratie vindt u online in het adresboek op NotarisNet of via de site www.notaris.nl onder het kopje 'Adressen' in de rechterkolom. Verschil met NotarisNet is dat hier ook de internetadressen staan vermeld. Omdat het internetadres vermeld wordt in het jaarboek, wordt u verzocht ook deze op juistheid te controleren. In het jaarboek wordt per kantoorvestiging één (algemeen) e-mailadres opgenomen. Bij de kantoren staan alleen de notarissen vermeld, niet de kandidaat-notarissen.

Nadere informatie: KNB, Ledenadministratie, telefoon 070 3307211 of 3307233, faxnummer 070 330 71 92 (ledenadministratie@knb.nl)

verwijzen wij zelf ook altijd door naar het NAI. Het NAI kan namelijk een goed geregeld arbitrageprocedure bieden. Het NAI zelf doet geen uitspraken, maar beschikt over een uitgebreid bestand van arbiters die per zaak worden toegewezen. Het NAI is een instituut, dat werkt met een eigen reglement (deze vorm van arbitrage wordt daarom institutionele arbitrage genoemd). Dit in tegenstelling tot de zogenaamde ad hoc arbitrage, bij deze vorm van arbitrage is er geen reglement van toepassing, zodat de wettelijke bepalingen van toepassing zijn. Meer informatie over het NAI kunt u vinden op de website: www.nai-nl.org

Nadere informatie: KNB, afdeling Praktijkuitoefening, telefoon 070 3307139 (praktijkuitoefening@knb.nl)

De KNB is niet betrokken geweest bij opname van de betreffende geschillenregeling

Advies onderwijsprogramma beroepsopleiding klaar

Veranderingen in de beroepsopleiding zijn nodig, niet omdat hetgeen de opleiding nu biedt niet goed zou zijn, maar simpelweg om de opleiding toe te rusten voor de toekomst, aldus de werkgroep Herziening Onderwijsprogramma beroepsopleiding. Onder leiding van prof. mr. F.R. Salomons zijn de aanbevelingen uit het eerdere rapport 'Evaluatie en Innovatie van de beroepsopleiding' bewerkt tot een nieuw onderwijsprogramma.

Het door de werkgroep geadviseerde nieuwe onderwijsprogramma komt tegemoet aan de wens van het bestuur van de Stichting Beroepsopleiding Notariaat (SBN) om de vakinhoudelijke kwaliteit van de beroepsopleiding te verhogen, meer gebruik te maken van digitale leermogelijkheden, meer ruimte te bieden voor specialisatie en niet-vakinhoudelijke kennis en vaardigheden toe te voegen aan het onderwijsprogramma.

BEGINTERMEN

De werkgroep wil de vakinhoudelijke kwaliteit verhogen door gebruik te maken van een digitale leeromgeving, waar deelnemers hun kennis voorafgaand aan de bijeenkomst kunnen toetsen. Aan de hand van zogenaamde 'begintermen' zal worden aangegeven over welke kennis de deelnemer moet beschikken om optimaal te kunnen profiteren van de

bijeenkomst. De werkgroep adviseert docenten deze begintermen niet langer tijdens de bijeenkomst te behandelen, maar zich te richten op de toepassing van die kennis in de praktijk of op actuele ontwikkelingen zoals recent verschenen jurisprudentie of artikelen. Hiermee komt de werkgroep tegemoet aan een veel gehoord bezwaar dat bijeenkomsten soms vooral worden besteed aan de herhaling van de universitaire lesstof. Het praktijkgerichte karakter wordt verder benadrukt door in een bijeenkomst bijvoorbeeld de verschillen tussen clausules of bepalingen van de kantoren van de deelnemers te bespreken. Bovendien wordt hierdoor een betere verbinding aangebracht tussen het kantoor als leeromgeving en de beroepsopleiding. Ook de toegevoegde waarde van de beroepsopleiding voor de werkgever wordt op deze wijze verhoogd.

SPECIALISATIE

Daarnaast is gekeken hoe meer ruimte kan worden gecreëerd voor specialisatie. Gedacht wordt aan de opzet dat deelnemers basisvakken en specialisatievakken kunnen volgen op de drie notariële rechtsgebieden. Doordat wordt voorgeschreven dat iedere deelnemer twee basisvakken en twee specialisatievakken moeten volgen, wordt tegemoetgekomen aan de wens tot specialisatie zonder dat het brede karakter van de beroepsopleiding wordt aangetast.

STEVIGE BEROEPSHOUDING

Ten slotte meent de werkgroep dat het goed is als kandidaat-notarissen in de beroepsopleiding gestimuleerd worden om hun beroepshouding te verstevigen en communicatieve en commerciële vaardigheden verder te ontwikkelen. Uit de gehouden ontwikkelingsassessments is namelijk naar voren gekomen – kort gezegd – dat kandidaat-notarissen in het algemeen geen stevige beroepshouding hebben en dat de communicatieve en commerciële vaardigheden onderontwikkeld zijn.

REACTIE

Het advies is inmiddels besproken door het SBN-bestuur en de commissie van toezicht op de beroepsopleiding. Het bestuur van de SBN buigt zich de komende twee maanden verder over het advies en zal het vervolgens voorleggen aan de commissie van toezicht en het bestuur van de KNB. Aangezien het programma van de beroepsopleiding bij Verordening wordt vastgelegd, zal ook de ledenraad worden betrokken. Ook de commissie kandidaat-notarissen is gevraagd een reactie te geven op het advies.

Nadere informatie: KNB, Caroline van Kordelaar, telefoon 070 3307166 (c.vankordelaar@knb.nl)

Wettelijk minimum(jeugd)loon per 1 januari 2011

Per 1 januari 2011 worden de brutobedragen van het wettelijk minimumloon en het minimumjeugdloon verhoogd. Het aanpassingspercentage na afronding is 0,59. Voor een werknemer van 23 jaar of ouder bedraagt het brutominimumloon per 1 januari 2011 bij een volledig dienstverband 1.424,40 euro per maand.

Nadere informatie: KNB, Ineke van Geest, telefoon 070 3307154 (i.van.geest@knb.nl)

PAO-intensief cursussen te Curaçao

Van 14 tot en met 18 maart 2011 verzorgt de Radboud Universiteit Nijmegen in samenwerking met de Universiteit van de Nederlandse Antillen drie cursussen te Willemstad, Curaçao. U kunt zich inschrijven voor actualiteiten ondernemingsrecht, hoogtepunten goederen- en verbintenissenrecht, masterclass Valkuilen van het contractenrecht. Als hoofd-docenten zijn aan deze cursussen verbonden: prof. mr. S.E. Bartels, prof. mr. S.C.J.J. Kortmann, prof. mr. F.B.M. Kunneman en prof. mr. G. van Solinge. 20 PO-punten KNB per cursus.

Meer informatie of inschrijven? www.pao.cpo.nl

Ontwikkelassessment niet meer verplicht

De resultaten van het in 2009 ingevoerde ontwikkelassessment voor kandidaat-notarissen zijn bekend. Kandidaat-notarissen zijn zorgvuldig en integer. Echter, een stevige beroepshouding ontbreekt vaak en de communicatieve en commerciële vaardigheden zijn onderontwikkeld. Reden voor de ledenraad om het verplichte karakter los te laten.

Het ontwikkelassessment is in 2009 ingevoerd en geeft de kandidaat-notaris inzicht in zijn sterke kanten en nog te ontwikkelen eigenschappen gedurende de stage. Het ontwikkelassessment is bedoeld als handvat voor de professionele ontwikkeling van de kandidaat-notaris en is geen selectie-instrument. Gekeken wordt naar analyse- en oordeelsvorming, zorgvuldigheid, sensitiviteit, passie voor het vak, integriteit, samenwerken en commercialiteit. Inmiddels hebben ruim 161 kandidaat-notarissen het ontwikkelassessment doorlopen, dat is 8 procent van het totale aantal kandidaat-notarissen.

RESULTATEN

De groepsrapportages van de verschillende groepen komen overeen. Hieruit blijkt dat de competenties zorgvuldigheid, samenwerken, passie voor het vak en integriteit relatief sterk aanwezig zijn. Minder goed ontwikkeld zijn de competenties sensitiviteit, onafhankelijkheid en de communicatieve en de commerciële vaardigheden. Geconcludeerd wordt dat een stevige beroepshouding vaker ontbreekt en dat de communicatieve en commerciële vaardigheden onderontwikkeld zijn.

Daarnaast heeft het ontwikkelassessment aandacht gevestigd op het belang van een brede professionele ontwikkeling. De kandidaten hebben een individueel advies ontvangen over hun sterke kanten en de competenties waarin zij zich verder kunnen ontwikkelen. Uit de enquête onder de betrokken kandidaat-notarissen komt naar voren dat het ontwikkelassessment 29 procent van de kandidaat-notarissen bewuster heeft gemaakt van het belang van hun eigen ontwikkeling. Verder

was het voor 44 procent van de kandidaat-notarissen aanleiding om in gesprek te gaan met hun werkgever over hun professionele ontwikkeling. Wat in de helft van de gevallen heeft geleid tot persoonlijke ontwikkelplannen, het volgen van cursussen of het aanpassen van het takenpakket.

Ten slotte heeft het ontwikkelassessment bij politici, beleidsmakers en aanpalende beroepsgroepen het beeld versterkt dat het notariaat serieus werk maakt van het verder versterken van de kwaliteit van de beroepsuitoefening.

VERVOLG

Het ontwikkelassessment heeft veel resultaat opgeleverd en een impuls gegeven aan het versterken van de kwaliteit van de beroepshouding. Nu is het van belang dat daadwerkelijk wordt ingezet op het ontwikkelen van de vaardigheden. De ontwikkeling kan deels in groepsverband plaatsvinden, maar zal ook op individuele basis moeten geschieden. Het KNB-cursusaanbod zal hierop worden aangepast.

De ontwikkeling in groepsverband zal in de beroepsopleiding plaatsvinden. De werkgroep Herziening onderwijs programma beroepsopleiding heeft geadviseerd fors in te zetten op de ontwikkeling van communicatieve vaardigheden en de beroepshouding. Het bestuur van de KNB acht het noodzakelijk dat deze vaardigheden zo snel mogelijk in de beroepsopleiding worden opgenomen.

LOSLATEN VERPLICHT KARAKTER

Uit de enquête kwam tevens naar voren dat 77 procent van de kandidaten geen gebruik heeft gemaakt van de uitkomsten. Dat is jammer, zeker omdat het ontwikkelassessment de beroepsgroep behoorlijk wat geld kost. Omdat het bestuur verwacht dat de uitkomsten van de komende groepsrapportages het eerder verkregen beeld zullen bevestigen, het ernaar uitziet dat vaardigheden in de beroepsopleiding worden opgenomen en de kosten van het ontwikkelassessment

aanzienlijk zijn, heeft het bestuur de ledenraad voorgelegd het verplichte karakter van het ontwikkelassessment op dit moment los te laten. Aan de kandidaat-notaris en zijn werkgever wordt de keuze gelaten het ontwikkelassessment al dan niet te doen. Met een nipte meerderheid stemde de ledenraad hiermee in. Wanneer de ontwikkeling van vaardigheden onverhoopt niet wordt opgenomen in het programma voor de beroepsopleiding heeft het bestuur echter wel het recht voorbehouden om het ontwikkelassessment opnieuw verplicht te stellen. Ook kan het bestuur zich voorstellen dat wanneer vaardigheden worden opgenomen in het programma van de beroepsopleiding na enige jaren opnieuw een groep kandidaat-notarissen het ontwikkelassessment verplicht moeten doorlopen om vast te stellen of deze vaardigheden inderdaad sterker zijn ontwikkeld.

Nadere informatie: KNB, Caroline van Kordelaar, telefoon 070 3307166 (c.vankordelaar@knb.nl)

Reglement royementen:

Zoals eerder aangekondigd via NotarisNet en Notariaat Magazine gaan er vanaf 1 juli 2011 twee dingen veranderen bij de royementenprocedure. Allereerst mag de notaris geen genoegen meer nemen met een royementstoezegging voordat hij een akte passeert: er moet een onherroepelijke royementsvolmacht zijn. Daarnaast geldt vanaf die datum een termijn voor de toepassing van een royement voor de notaris. Na ontvangst van de volmacht moet het royement binnen drie maanden zijn toegepast.

De KNB heeft in november opnieuw de aandacht voor dit onderwerp gevraagd bij de bekende hypothecaire financiers. Diverse

Tweede vestiging solitair kantoor

Het bestuur van de KNB krijgt af en toe de vraag voorgelegd, of een solitaire notaris een nevenvestiging mag openen binnen zijn vestigingsplaats. Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat er geen absoluut bezwaar is tegen een dergelijke nevenvestiging. Ook een solitaire notaris mag dus een bijkantoor in zijn plaats van vestiging aanhouden, mits het voldoet aan kwaliteitseisen.

De notaris dient er voor te zorgen dat zijn kantoor alle gebruikelijke notariële diensten kan bieden, zo bepaalt artikel 10, eerste lid van de Verordening Beroeps- en gedragsregels (VBG). Niet vereist is dat op een bijkantoor sprake is van volledige ambtsbediening. Justitie heeft immers geweigerd aan een regel van die inhoud in de verordening goedkeuring te hechten en de bestuursrechter heeft Justitie in het gelijk gesteld. Wel moet de dienstverlening op het bijkantoor aan kwaliteitseisen voldoen. We kunnen dit verduidelijken aan de hand van enkele voorbeelden.

I Onvoldoende notariële deskundigheid op bijkantoor

Er is één tuchtrechtelijke uitspraak over deze kwestie. In deze zaak werd het bijkantoor geleid door de echtgenote van de notaris.

Deze echtgenote was geen notaris of kandidaat-notaris, maar psychologe en mediator en zij had haar kandidaatsexamen rechten behaald. De notaris hield geen, althans onvoldoende, toezicht op de gevoerde praktijk in het bijkantoor. De kamer van toezicht verklaarde de klacht hierover gegrond.

II Kwaliteit werkzaamheden wel voldoende gewaarborgd

Naar aanleiding van een signaal van een andere notaris heeft het KNB-bestuur een solitaire notaris aangeschreven die een bijkantoor had geopend. De notaris nodigde de KNB uit te komen kijken welke voorzieningen hij had getroffen voor het door hem geopende bijkantoor. Een auditteam van twee KNB-auditoren heeft toen een intercollegiale toetsing uitgevoerd, zowel op het bijkantoor als de hoofdvestiging. Hun conclusie was dat de kwaliteit bij beide voldoende gewaarborgd is. Op beide kantoren is voortdurend een waarnemingsbevoegde kandidaat-notaris aanwezig, met ten minste twee medewerkers aan ondersteuning. Er is sprake van gestructureerd overleg binnen het gehele kantoor, in elk geval aan het begin en het einde van de dag, maar daarnaast regelmatig kantoorbreed en per sectie. Naar het oordeel van de auditoren worden op de nevenvestiging van het kantoor dezelfde diensten geboden als op

het hoofdkantoor. Het KNB-bestuur heeft laten weten dat de zaak hiermee is afgerond.

ONTWIKKELINGEN IN DE TOEKOMST

In het kader van de toekomstvisie van de KNB en de uitvoering van het wetsvoorstel-Hammerstein zullen wij verder discussiëren over de toegang tot het notariaat, de rol van ondernemingsplannen, de toegevoegde notaris en bijbehorende kwaliteitscriteria. Ook het 'digitale kantoor' verandert inzichten en eisen. Die discussies zullen mogelijk leiden tot nieuwe regelgeving en in elk geval tot heroverweging van het beleid ten aanzien van het starten van een kantoor met nevenvestigingen. De ledenraad heeft in zijn vergadering van 24 november het bestuur gevraagd dit verder uit te werken in een vervolgnotitie.

Nadere informatie: KNB, afdeling Praktijkuitoefening, telefoon 070 3307139 (praktijkuitoefening@knb.nl)

Hun conclusie was dat de kwaliteit gewaarborgd is

voorbereiding in volle gang

financiële media hebben het persbericht van de KNB over de nieuwe regels gepubliceerd. Met een aangetekende brief zijn de financiers herinnerd aan de eerdere aankondiging van de nieuwe procedure en de gevolgen voor hun processen. Ook is uitdrukkelijk onder de aandacht gebracht dat cliënten schade kunnen leiden wanneer de financier niet in staat is op tijd een royementsvolmacht te sturen. Natuurlijk heeft de KNB ook aangeboden mee te denken.

FINANCIERS AL AAN DE SLAG

Het aanpassen van processen kost de grotere financiers veel tijd. Financiers die de afwikkeling van een royement via ECH laten lopen, voldoen daarmee al aan de nieuwe regel. Ook Stater is volop aan de slag met het aanpassen

van de processen. Bij Stater aangesloten financiers denken mee in een speciaal voor dit doel geformeerde werkgroep. Inmiddels heeft ook de Rabobank het proces aangepast. Voor de royementen die nog niet via ECH worden afgewikkeld, heeft de Rabobank in overleg met de KNB een nieuwe royementsvolmacht ontwikkeld. Zo kan ook voor deze gevallen vóór het passeren een volmacht worden afgegeven. De Rabobank streeft er naar om op zo'n kort mogelijke termijn tot één werkwijze van afhandeling van royementen te komen, te weten ECH.

PROBLEMEN VOORKOMEN

Iedere notaris is erbij gebaat dat zo min mogelijk uitvoeringsproblemen ontstaan.

De KNB spant zich daarvoor natuurlijk in. De ervaring leert echter dat informatie bij grotere instellingen niet altijd op de juiste plaatsen terecht komt. Daarom is het handig als ook notarissen bij contacten met financiers ook de medewerkers op de werkvloer regelmatig op de nieuwe regels wijzen. Hoe meer aandacht, hoe groter de kans dat problemen worden voorkomen. De brieven en de tekst van het reglement zijn gepubliceerd op NotarisNet in de rubriek *De Praktijk/Praktijkdossiers/Vastgoed/Royementen*.

Nadere informatie: KNB, telefoon 070 3307139 (njb@knb.nl)

Notaris zet klaagster onder ontoelaatbare druk

Notaris geeft geen voorlichting over de keuze tussen zuivere of beneficiaire aanvaarding van een nalatenschap.

Uitspraak: *waarschuwing*

Casus

Na het overlijden van haar moeder klaagt haar dochter, hierna te noemen klaagster, over de druk die de notaris, die door haar broer was ingeschakeld, op haar uitoefent om de nalatenschap zuiver te aanvaarden. Aangezien het woonhuis bij leven in economische eigendom aan de kinderen was overgedragen, bestond de nalatenschap uit activa met een waarde van 13.000 euro, waartegenover een schuld van 87.000 euro wegens door erflaatster van haar zoon geleend geld stond.

Klaagster verwijt de notaris dat hij stelselmatig heeft geprobeerd haar tot zuivere aanvaarding te bewegen, waarbij hij wees op de nadelige gevolgen omdat, hetzij haar kinderen erfgenamen zouden zijn als zij zou verwerpen, hetzij, als ook al haar kinderen zouden verwerpen, hoge griffierechten verschuldigd zouden worden.

Overwegingen

De kamer van toezicht te 's-Gravenhage oordeelt dat uit de zakelijke formuleringen in de brief van de notaris niet van enige dwang of dreiging jegens klaagster is gebleken en verklaart de klacht ongegrond. Het hof overweegt dat het de notaris duidelijk moet zijn geweest: - dat het aandeel van klaagster in de economische eigendom een gegeven was en los stond van de wel of niet aanvaarding van de nalatenschap; en - dat aanvaarding van de nalatenschap ertoe zou leiden dat klaagster voor haar erfdeel aansprakelijk zou worden voor voornoemde vordering van 87.000 euro van haar broer, waartegenover haar erfdeel in de activa stond ten bedrage van 13.000 euro, met het gevolg dat aanvaarding van de nalatenschap voor haar

in financieel opzicht (zeer) nadelig was. Desondanks scheef de notaris herhaaldelijk in brieven aan klaagster dat zij naar zijn mening zonder meer kon aanvaarden, ook al had de nalatenschap een negatief saldo. Hij wees haar op de onmogelijkheid om onder voorbehoud te verwerpen en stelde dat zij bij verwerping haar kinderen opzadelde met het probleem. Ten slotte schreef de notaris dat een verwerping geen zin had en uitsluitend onnodige kosten met zich mee zou brengen.

Het hof constateert dat de notaris, door herhaaldelijk te verwijzen naar de netelige positie waarin haar zoons zullen komen te verkeren, klaagster onder ontoelaatbaar zware druk heeft gezet om een voor haar financieel nadelige beslissing (aanvaarding van de nalatenschap) te nemen. Terloops en letterlijk tussen haakjes heeft de notaris de mogelijkheid van beneficiair aanvaarden genoemd, maar hij is niet expliciet teruggekomen op zijn eerdere negatieve advies. Het is het hof niet gebleken dat de notaris klaagster op enig moment deugdelijk heeft geadviseerd omtrent de mogelijkheid van beneficiaire aanvaarding.

Naar het oordeel van het hof heeft de notaris aldus in strijd met de door hem op grond van artikel 17 Wna in acht te nemen zorgvuldigheid gehandeld. Immers, in zijn brieven wordt aan klaagster niet op deugdelijke wijze inzicht gegeven in de gevolgen van de door haar te maken keuze, wordt onvolledige informatie gegeven over de rechtspositie van de zonen van klaagster en wordt, in samenhang met deze onjuiste en onvolledige advisering, ontoelaatbare druk op klaagster uitgeoefend om een (financieel voor haar ongunstige) beslissing te nemen. Het hof rekent dit een en ander de notaris als tuchtrechtelijk verwijtbaar aan.

Het hof vernietigt deze beslissing van de kamer en legt de notaris, rekening houdend met het feit dat de notaris geen

tuchtrechtelijk verleden heeft, de maatregel van waarschuwing op. (bew. HMS) Hof Amsterdam, 5 oktober 2010, nr. 200.048.483/01 (LJN BO0822).

Ten onrechte in de akte beroep op vrijstelling van overdrachtsbelasting opgenomen. De notaris had zijn dienst moeten weigeren.

Uitspraak: *waarschuwing*

Casus

De notaris heeft een door zijn kandidaat-notaris voorbereide akte gepasseerd, waarbij een van de vennoten in een watersportbedrijf uittrad en twee andere vennoten het bedrijf voortzetten. Bij de voorbereiding maakten de partijen, daarin gesteund door hun fiscale adviseur, aanspraak op algehele vrijstelling van overdrachtsbelasting op grond van artikel 15 lid 1 sub b van de Wet op Belastingen van Rechtsverkeer. De kandidaat-notaris was van mening dat van algehele vrijstelling geen sprake kon zijn, maar hij zwichtte voor de aandrang van de partijen om de algehele vrijstelling van overdrachtsbelasting in de akte te vermelden.

De belastinginspecteur heeft over het beroep op vrijstelling in de akte contact opgenomen met de kandidaat-notaris, die er in dit gesprek geen geheim van maakte dat hij zelf van mening was dat de vrijstelling niet voor het geheel van toepassing was en dat hij dat ook aan de partijen kenbaar had gemaakt. Niettemin is in de akte een beroep op vrijstelling voor het geheel opgenomen, zulks, zoals de notaris later voor de kamer zou verklaren, om de partijen het voordeel van de twijfel te gunnen.

De belastingdienst heeft hierin aanleiding gezien tot een melding aan de kamer van toezicht op basis van het bepaalde in artikel 97 Wna.

Overwegingen

De zaak treft de notaris als eindverantwoordelijk voor het werk van de kandidaat-notaris. De kandidaat-notaris wordt door de kamer gehoord. De kamer concludeert uit het verhoor dat er bij de kandidaat-notaris geen twijfel over heeft bestaan dat volledige vrijstelling niet aan de orde was. Dit impliceert dat de kandidaat-notaris zich door de partijen en hun adviseur heeft laten leiden. Onder verwijzing naar artikel 21 lid 2 van de Wna oordeelt de kamer dat het op de weg van de notaris had gelegen om dienst te weigeren, nu hij de redelijke overtuiging had dat het verlangen van de partijen om de vrijstelling van overdrachtsbelasting in de akte op te nemen in strijd met het recht, te weten de Wet op Belastingen van Rechtsverkeer, zou zijn. Door desondanks de akte te passeren heeft de notaris in strijd gehandeld met het bepaalde in artikel 21 lid 2 van de Wna juncto artikel 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels.

De kamer legt de notaris de maatregel van waarschuwing op.

Kamer van toezicht te Leeuwarden, 30 september 2010 (LJN: YC0515)

Naschrift

De mening van de betrokkenen was in dit geval apert onjuist en in zo'n geval mag de notaris niet tegemoet komen aan hun wens om hun onjuiste opvatting in de akte op te nemen. (bew. BKJH)

Exorbitante declaraties ingediend voor overbodige werkzaamheden, die zonder vooroverleg met cliënte werden verricht.

Uitspraak: *schorsing voor de duur van twee weken*

Casus

In januari 2009 ontvangt de notaris van de makelaar de koopovereenkomst betreffende de woning, die aan cliënte en haar in 2005 overleden echtgenoot toebehoorde. Daarnaast ontvangt hij een destijds door de boedelnotaris opgemaakte verklaring van executele, waaruit blijkt dat cliënte door haar echtgenoot was benoemd tot executeur onder toekenning van het recht tot in bezitneming van de nalatenschap gedurende de tijd die voor de afwikkeling was vereist. De notaris heeft een afschrift van het testament van erflater ontvangen van de boedelnotaris en verneemt van een medewerkster van diens kantoor dat cliënte

zelfstandig bevoegd was tot verkoop en levering van de woning.

De notaris vraagt desondanks bij brief van 23 februari 2009 aan de boedelnotaris of de wettelijke termijn voor inbezitneming was verlengd, of er nog steeds schulden der nalatenschap moesten worden voldaan en of de verkoop van de woning tot voldoening van de schulden der nalatenschap strekte.

Op dezelfde dag schrijft de notaris aan cliënte dat hij onderzoek verricht naar haar bevoegdheid tot eigendomsoverdracht en met de boedelnotaris contact heeft opgenomen, waaraan hij toevoegt dat deze werkzaamheden 'kwalificeren als bijzonder onderzoek naar de bevoegdheid van u als verkoper tot eigendomsoverdracht als gevolg van vererving'. Hij voegt daaraan toe dat 'conform onze financiële bijsluiters deze werkzaamheden u op basis van bestede tijd in rekening zullen worden gebracht'. Toen de boedelnotaris de notaris meedeelde dat hij de gestelde vragen niet kon beantwoorden omdat de (verdere) afwikkeling van de nalatenschap niet bij hem in behandeling is geweest, schreef de notaris bij brief van 26 februari 2009 aan cliënte dat hij een nader onderzoek naar haar bevoegdheid tot eigendomsoverdracht moest doen en verzocht haar daartoe een afspraak met hem te maken.

Op 6 maart 2009 stuurt hij haar een declaratie 1.489,99 euro inclusief BTW met de omschrijving: honorarium (familiepraktijk) advies- en begeleidingswerkzaamheden voor de periode tot en met 28 februari 2009.

Op 10 maart 2009 deelt de notaris aan cliënte mee dat hij de makelaar bericht dat hij het niet eens was met diens – door de boedelnotaris gesteunde – visie dat zij bevoegd was tot eigendomsoverdracht en adviseert haar om zich tot de boedelnotaris te wenden voor afgifte van een verklaring van erfrecht.

Op 20 maart 2009 heeft de boedelnotaris de verklaring van erfrecht/toedeling aan de notaris doen toekomen.

De notaris zendt op 6 april 2009 een declaratie van 753,27 euro inclusief BTW aan cliënte met dezelfde, hiervoor genoemde, omschrijving voor de periode 1 maart 2009 tot en met 31 maart 2009.

De boedelnotaris schrijft de notaris dat hij vraagtekens zet bij de door de notaris aan cliënte gezonden declaraties omdat hij de vraag om een verklaring van erfrecht feitelijk overbodig acht, maar de notaris bericht hem dat hij het daar niet mee eens is.

Het transport van de woning dat op 31 juli 2009 stond gepland, heeft plaatsgevonden op 4 augustus 2009 doordat bij herrecherche bleek dat er nog een hypothecaire inschrijving op het registergoed stond vermeld.

Ten slotte heeft de notaris op 24 juli 2009 een declaratie van 4.571,39 euro inclusief BTW aan cliënte gezonden wederom met dezelfde omschrijving: honorarium voor de periode 1 april 2009 tot en met 24 juli 2009. De kamer van toezicht te Utrecht oordeelt dat de door de notaris te verrichten extra werkzaamheden die betrekking hadden op het onderzoek naar de beschikkingsbevoegdheid van een tamelijk routinematige en eenvoudige aard waren. De notaris heeft voor zijn werkzaamheden stelselmatig onevenredig veel uren in rekening gebracht, die niet in een redelijke verhouding stonden tot de aard van die werkzaamheden en het nut daarvan voor zijn cliënte. De kamer overweegt dat de notaris ter zitting een volstrekt onbegrip heeft getoond voor het standpunt van zijn cliënte en acht dat zorgwekkend, omdat dat aanleiding geeft te vrezen voor herhaling van dit handelen. De kamer legt de notaris de maatregel van schorsing in de uitoefening van het ambt op voor de duur van twee weken.

In het hoger beroep van de notaris overweegt het hof dat de notaris een ernstig verwijt kan worden gemaakt voor zijn wijze van handelen. De notaris erkende ter zitting de belangen van zijn cliënte volstrekt uit het oog te hebben verloren en het onjuiste van zijn handelen in te zien. In dat verband bevreemde het des te meer dat de notaris er, ten tijde van de behandeling van de klacht in hoger beroep, nog steeds niet toe was overgegaan om de creditnota betreffende zijn declaraties ten bedrage van 6.814,54 euro, die hij, blijkens een op 21 september 2010 ter griffie ingekomen brief, aan zijn cliënte zou doen toekomen, te verzenden, aldus het hof.

Het hof bekrachtigt de beslissing van de kamer. (bew. HMS)

Hof Amsterdam, 2 november 2010, nr. 200.060.127/01 (LJN BO4684)

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtspraken te lezen. Nadere informatie: KNB, Willem Geselschap, telefoon 070 3307133 (w.geselschap@knb.nl)

PERSONALIA

PERSONALIA

Caroline van Rooijen

Constantijn Voogt

Recent tot notaris benoemd

Amsterdam (protocol mw. mr. C.J. Bosch) **mr. A.J. Avenarius**, kandidaat-notaris (1997);

Amsterdam (in associatie met Kennedy Van der Laan) **mr. J. Schouten**, kandidaat-notaris (1994);

Amsterdam (protocol mr. C.W. de Monchy) **mr. C.A. Voogt**, kandidaat-notaris (2001);

Graafstroom (protocol mr. F.G. van den Broek) m.i.v. 1 januari 2011 mevrouw **mr. C.T.T. van Rooijen**, kandidaat-notaris (2001).

Eervol ontslag op verzoek

mw. **mr. M.J. Woldendorp**, notaris te **Beuningen**, m.i.v. 1 december 2010;

mr. F.G. van den Broek, notaris te **Graafstroom**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. H.J. Jansen, notaris te **Apeldoorn**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. B.J. van der Kolk, notaris te **Tilburg**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. H.J. Steinvooft, notaris te **Amsterdam**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. D.J. Timman, notaris te **Amsterdam**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. A.A. van Velten, notaris te **Amsterdam**, m.i.v. 1 januari 2011;

mw. **mr. E.P. Veneklaas Slots**, notaris te **Kapelle**, m.i.v. 1 januari 2011;

mr. B. van der Wilt, notaris te **Utrecht**, m.i.v. 1 januari 2011.

Wijziging van plaats van vestiging

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de dato 10 november 2010 wordt de notariële plaats van vestiging van **mr. R. Pfeiffer**, thans notaris in de gemeente Rotterdam, m.i.v. 1 december 2010 gewijzigd in de gemeente 's-Gravenhage met behoud van zijn huidige protocol.

Bij besluit van de minister van Justitie de dato 18 augustus 2010 wordt de notariële plaats van vestiging van **mr. Th.C.B.M. Langerwerf**, thans notaris in de gemeente Bunnik, m.i.v. 1 januari 2011 gewijzigd in de gemeente Rotterdam, met achterlating van zijn huidige protocol.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

- mr. J.L.M. Schutgens, tot 1 maart 2010 notaris te Heerlen m.i.v. 15 november 2010 toe te wijzen aan **mr. T.J.M.A. Gielens**, notaris te Sittard-Geleen;

- mr. G.M.M. van den Berg, tot 1 april 2010 notaris te Hoorn m.i.v. 15 november 2010 toe te wijzen aan **mr. P.R. Alsema**, notaris te Hoorn;

- mr. B.J. Otto, tot 1 april 2010 notaris te Oldebroek m.i.v. 15 november 2010 toe te wijzen aan **mr. L. Kremer**, notaris te Oldebroek;

- mevrouw mr. A.H. de Bruin, tot 1 april 2010 notaris te Uitgeest m.i.v. 15 november 2010 toe te wijzen aan mw. **mr. S.A. Leegstra**, notaris te Uitgeest;

- mr. K. Wildeboer, tot 15 juli 2010 notaris te Tynaarlo m.i.v. 15 november 2010 toe te wijzen aan **mr. E. Akkerman**, notaris te Tynaarlo;

- mr. I.J.A. Franken, tot 1 mei 2010 notaris te Loon op Zand m.i.v. 1 december 2010 toe te wijzen aan **mr. I.J.A. Franken**, notaris te Loon op Zand.

Overleden

Op negenenzeventigjarige leeftijd op 6 november 2010 de heer **mr. E.J. Schwarze**, oud-notaris te Zaanstad.

Op vijfenzeventigjarige leeftijd op 14 november 2010 de heer **mr. W.E. de Vin**, oud-notaris te Rotterdam en Eindhoven.

Commissie van Deskundigen Notariaat

Met ingang van 15 september 2010 heeft de minister van Justitie eervol ontslag verleend aan mw. mr. B.J.R. Wünsch, oud-notaris te Enschede. Per diezelfde datum is mw. **mr. J.W. Varekamp**, notaris te Westerveld, voor een periode van vier jaar benoemd tot plaatsvervangend lid.

Ondernemingsplan

Ik heb mij recentelijk gewaagd aan enige verdieping in de – luststremmende – criteria voor een (bij)kantoor, in het kader van de beoordeling van een ondernemingsplan door de Commissie van Deskundigen Notariaat. Ik ben er een stuk wijzer van geworden en maak u graag deelgenoot van mijn bevindingen.

FINANCIËEL AANTREKKELIJKE ZAKEN

Volgens de criteria dient een kantoorvestiging minimaal vijf dagen per week gedurende de gebruikelijke kantooruren toegankelijk te zijn voor cliënten. Gedurende het overgrote deel van de week moet de notaris of zijn waarnemer op kantoor aanwezig zijn zodat op alle notariële terreinen voldoende kennis aanwezig is om de gebruikelijke werkzaamheden te verrichten. Het kan niet zo zijn dat het kantoor zich alleen bezighoudt met de financieel aantrekkelijke zaken. In het ondernemingsplan dient

een kostenpost van zo'n 17.000 euro te worden begroot voor de aanschaf van een basisbibliotheek.

ZONDER BLIKKEN OF BLOZEN

Deze strenge criteria staan volgens mij niet in verhouding tot het gemak waarmee reeds benoemde notarissen hun gang kunnen gaan en kansen mogen benutten. Luxe kantoren aan de Zuidas mogen zonder blikken of blozen een basistestament aanbieden dat even duur is als de begrafenis. Een praktische manier om 'Henk & Ingrid' met hun testamentwensen buiten de deur te houden. Verhoudt deze praktijk zich met de ministerieplicht zoals die in de kern bedoeld is?

PASSEERNOTARIS

En wat te denken van notarissen die buiten de Commissie van Deskundigen Notariaat om een bijkantoor kunnen openen om daarin, onder een zelfstandige handelsnaam, tegen afbraaktarief genoeg slechts basisvastgoedtransacties

te behandelen? Daar is doorgaans gedurende enkele uren per week een in- en uithollende passeernotararis aanwezig en verder 'anderhalve man en een paardenkop met mavoniveau' om de akten te tikken. En natuurlijk is daar geen bibliotheek van 17.000 euro aangeschaft. Dat laatste zou overigens wel eens voor de grote meerderheid van de notariskantoren kunnen gelden, zo is mijn inschatting. Terecht wellicht, want mag in deze tijd een veel goedkopere digitale bibliotheek ook volstaan? Tja, maak dat de Commissie van Deskundigen Notariaat maar wijs.

Kano

Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEE
EEEEEEEEEUUUUUUUUU
UUUUUUUUUUUUUUUU
UUUHHHHH

Twijfel kostte u
al 10.000 euro

Zonde om aan M te twijfelen

Als u al drie jaar twijfelt om over te stappen naar een M Arbeidsongeschiktheidsverzekering dan heeft dat u al veel geld gekost! Afhankelijk van wat u verzekerd heeft, kan dat makkelijk meer dan 10.000 euro zijn. En wist u ook dat we speciaal voor advocaten en notarissen een overlijdensrisicoverzekering, een beroepsaansprakelijkheidsverzekering en een hypotheek hebben ontwikkeld. Allen met de insteek van M: betrouwbaar, uitgebreide dekking, transparant en een scherpe prijs.

KENMERKEN M-ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSVERZEKERING

- beroepsarbeidsongeschiktheid gedurende de hele looptijd
- gerenommeerde verzekeraar
- zowel individueel mogelijk als op collectieve basis voor de hele maatschap
- hoge verzekerde bedragen mogelijk (maximaal 350.000 euro op jaarbasis)

KENMERKEN M-OVERLIJDENSRSICOVERZEKERING (OOK VOOR ADVOCATMEDEWERKERS)

- leeftijdsafhankelijke premie
- rokers/niet rokers
- zowel individueel mogelijk als collectief
- eenvoudig jaarlijks aan te passen

KENMERKEN M-BEROEPSAANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

- volledige inloopdekking beroepsfouten voor ingangsdatum verzekering
- gerenommeerde verzekeraar
- nieuwe toetredende partners automatisch meeverzekerd zonder aanmelding
- uittredende partners en werknemers verzekerd voor meldingen die nog binnenkomen

KENMERKEN M-HYPOTHEEK

- gerenommeerde bank/pensioenfonds
- voor hypotheekbedragen van € 500.000 tot € 6.000.000
- transparante kostenstructuur
- scherpe rente

“M is drie jaar ontstaan omdat er behoefte is aan adviseurs die de doelgroep kennen en weten in welke situatie bepaalde risico's afgedekt dienen te worden. M ontwikkelt en verzorgt voor u verzekeringen die u bij een andere verzekeraar niet kunt krijgen en u substantiële voordelen kunnen bieden. Wij realiseren deze voordelen doordat wij weten wat in uw branche leeft en geen genoegen nemen met standaardoplossingen die verzekeraars en geldverstrekkers u voorschotelen.”

Mr. Viktor Kühne

M-VERZEKERINGEN

PRODUKTEN VAN MUTSAERTS • SINDS 1926

M is een produkt van Mutsaerts BV
Ringbaan West 240 • Tilburg
Postbus 9102 • 5000 HC Tilburg
T 013 594 28 28
www.m-verzekeringen.nl

Accountancy is ons vak, het Notariaat ons specialisme.

BNA *Bureau Notariaat & Advocatuur*
Meesters in Accountancy

grootmeester

Naast het verzorgen van de financiële administratie en het opstellen van uw jaarrekeningen en aangiften, helpen 25 branchespecialisten u op het gebied van;

- Managementinformatie
- Benchmarking
- Begrotingen
- Opvolging en overname
- Kostprijs
- Ondernemingsplannen
- Capaciteitsberekening
- Personeelsmanagement

WIJ ONDERSTEUNEN U DAAR, WAAR U DAT NODIG HEEFT.

Daar zijn wij groot mee geworden.

Rosemarie Wielinga- de Winter RA
Arjen Wolters
Pieter den Ouden AA

Oude Utrechtseweg 26-28
3743 KN Baarn

Postbus 1008
3740 BA Baarn

T (035) 693 64 44
F (035) 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.DeNotarisPraktijk.nl